

Deloitte
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56
Imaneq 33, 6.-7. etage
Postboks 20
3900 Nuuk

Telefon +299 321511
Telefax +299 322711
www.deloitte.dk

Kommuneqarfik Sermersooq

2012-imi ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunersiorneqarnerannit nalunaarusi- aq

Imarisai

Qupp.

1.Ukiumoortumik naatsorsuutitik kukkundersiueq	83
1.1 Ukiumoortumik naatsorsuutit	83
1.2 Nalornissutaasinnaasunik naliliineq kukkundersiuermilu suleriaaseq atorpeqartoq	83
1.3 Sulinermit periutsinik illullu iluani nakkutilliissutitik kukkundersiueq	84
1.3.1 Peqqusersiortoqarsimasinnaanera pillugu pisortanik oqaloqateqarnerit	85
1.4 Ukiumoortumik naatsorsuutitut kukkundersiuermit oqaaseqaatit	86
1.4.1 Kukundersiukkanik atsiornissamut nangaassuteqarneq ukiullu siuliini naatsorsuutini kukkunerit tunngaviusut	86
1.4.2 Ataatsimut isigalugu	86
1.4.3 Ingerlaavarneq naatsorsuusioriaaserlu atorpeqartoq	88
1.4.4 Aningaasaatinik inissitsiterineq aningaasanillu tigoriaannarnik naatsorsuutitut pilersuineq	88
1.4.5 Kukkunerit paasineqarsimasut naatsorsuutitilu qularnartut	89
1.4.6 Aningaasat tigoriaannaat	90
1.4.7 Akissarsianut tunngasut	91
1.4.8 Innersuussisarneq, atsiortarneq assigisaalu.	93
1.4.9 Pisussaaffiit allartorsimanerat	94
1.4.10 Inuttut selskabitulluunniit nalunaarsuisarneq (pimoorussamik nalunaarsuineq)	94
1.4.11 Kommune nalunaarsukkani	94
1.4.12 Akiligassaqaarfiit	95
1.4.13 Qularnaveeqqusiinermut uppernarsaatini atugassanut kontomi Namminersorlutik Oqartussat pissarsiassat	95
1.4.14 Qularnaveeqqusiinermut uppernarsaatit - attartortumiit piginnittumut	96
1.4.15 Akit allanngorarnerannut qularnaveeqqut - attartortumiit piginnittumut	96
1.4.16 Akiitsut sivikitsumik akilersugassat allat	97
1.4.17 Ilassutitut aningaasaliissutit /missingersuutitut malinnaatitsineq	98
1.4.18 Sanaartugassanut ilassutitut aningaasaliissutit	99
1.4.19 Sanaartukkanut naatsorsuutit	99
1.4.20 Akiligassanit pissarsiassat	99
1.4.21 Akiligassanik akiliisitsiniarneq akiliisitsiniartartut aqqutigalugit	100
1.4.22 Meeqqanut tapit	100
1.4.23 It-mik nakkutilliissutitik nalinginnaasunik misissuineq	101
1.4.24 Aningaasaliissutitut pilersaarutitut oqaaseqaatit, missingiussinerit assigisaalu.	101
1.4.25 Nuummi kalaaliaraq	101
2. Ukiumoortumik naatsorsuutitut oqaaseqaatit	101
2.1 Angusat	102

2.1.1 Isumaginninnermut tunngasut, 466.859 t.kr. (2011: 457.294 t.kr.)	102
2.1.2 Atuartitaaneq kulturilu, 504.462 t.kr. (2011: 478.159 t.kr.)	105
2.1.3 Sanaartorneq, 99.752 t.kr. (2011: 138.844 t.kr.)	107
2.2 Oqimaaqatigiissitsineq	107
2.2.1 Aktiat obligationillu, 34.962 t.kr. (2011: 34.962 t.kr.)	107
2.2.2 Aningaasat aalajangersariikkanut atugassat, 39.961 t.kr. (2011: 39.961 t.kr.)	107
2.2.3 Kommunemit taarsigassarsiat, 240.475 t.kr. (2011: 231.789 t.kr.)	108
2.2.4 Pissarsiassat sivikitsumik akilersugassat, 383.939 t.kr. (2011: 389.057 t.kr.)	108
2.2.5 Aningaasat tigoriaannaat, 118.066 t.kr. (2011: 35.982 t.kr.)	108
2.2.6 Namminerisamik aningaasaatit, 716.052 t.kr. (2011: 637.192 t.kr.)	109
2.2.7 Akiitsut sivikitsumik akilersugassat, 80.778 t.kr. (2011: 72.604 t.kr.)	109
2.2.8 Aningaaserivimmit taarsigassarsiat kiisalu realkreditimit taarsigassarsiat, 19.471 t.kr. (2011: 20.653 t.kr.)	110
2.2.9 Akiligassanut iluarsiissutit, 2.126 t.kr. (2011: 2.361 t.kr.)	110
4. Paasissutissat allat	110
4.1 Pisortat naatsorsuutitut uppersaaneq	110
4.2 Kommunalbestyrelsen nalunaarusaanik misissuineq naatsorsuuserinermilu ileqqussarititaasunik malinninnissaq	110
4.3 Suliat siunnersuinnermut ikiorsiinnermullu tunngasut	111
4.4 Sillimmasersimanermut tunngasut	111
5. Kukkunersiuinnermik ingerlanneqartumik eqikkaalluni naliliineq	111
5.1 Ukiumi kukkunersiuinnermik eqikkaalluni naliliineq	111
6. Kukkunersiuinnerup siunertaa annertussusaalu kiisalu akisussaaffiup agguanneqarsimanera	114
6.1 Kukkunersiuinnerup siunertaa annertussusaalu	114
6.2 Kukkunersiuinnerup ingerlanneq	117
6.3 Kukkunersiuinnerup nalunaarusiornera	118
6.4 Akisussaaffiup agguanneqarsimanera	119
6.4.1 Pisortat akisussaaffiat	Error! Bookmark not defined.
6.4.2 Kukkunersiuinnerup akisussaaffiat	120
6.5 Kukkunersiuinnerup uppersaaneq atortussai	121
6.6 Kukkunersiuinnerup ingerlanneqartup pitsaassusaanik qulakkeerineq	121
6.7 Kommunep ukiumoortumik naatsorsuutitut tamanut saqqummiussinera	122
6.8 Kukkunersiuinnermi tunngavissat	122
7. Suliat siunnersuinnermut ikiorsiinnermullu tunngasut	122
8. Uppersaaneq	123

2012-imi ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunersiorneqarnerannit nalunaarusiaq

1. Ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunersiuineq

1.1 Ukiumoortumik naatsorsuutit

Kommuneqarfik Sermersuup 2012-mi ukiumoortumik naatsorsuutaanik pisortanit saqqummiunneqartunik kukkunersiuinerput naammassivarpot. Ukiumoortumik naatsorsuutit imatut takutitsippot:

	<u>2012 t.kr.</u>	<u>2011 t.kr.</u>
Angusat	64.331	(6.299)
Pigisat	818.427	732.811
Namminerisamik aningaasaatit	716.052	637.192

1.2 Nalornissutaasinnaasunik naliliineq kukkunersiuinermilu suleriaaseq atorneqartoq

Kukkunersiuineq ingerlanneqartarpoq kukkunersiuinermi suleriaasissatut suliarput aallaavigalugu. Kukkunersiuinermi suleriaatsip atorneqartup qulakkeertussaavaa kukkunersiuinerup ukiumoortumik naatsorsuutitut pingaarutilinnut nalornissutaanerpaasunullu sammitinneqarnissaa.

Kommunemi pisortanik oqaloqateqartarnigut kommunemilu sulianik pissutsinillu atuuttunik allanik ilisimasagut tunngavigalugit 2012-mi kukkunersiuinissap pilersaarusiorderanarut atatillugu immikkoortut ukiumoortumik naatsorsuutit pingaarutilitsigut kukkuffiusinnaanerpat paasiniarpagut.

Tamatuma malitsigisaanik kukkunersiuinermi naatsorsuutit pingaarutillit nalornissutaasinnaasullu makkua pingaarnertutillugit sammivagut ilaatigut ukiumoortumik naatsorsuutit pigisanut pisussaaffiusunullu missingiussat uuttuutillu atorlugit:

Naatsorsutini pingaarutillit	Sulinermi periutsini illullu iluani nakkutilliissutini pingaarutillit	Nalornissutaasinnaasut
• Akissarsianut aningaasartuutit • Sanaartukkanut aningaasartuutit eqqortumik nalunaarsorneqarnissaat • Pilersuisunut akiitsut Aningaaserivinniittunik eqqortumik naatsorsuuserineq nikinganersiuinerlu • Aningaasartuutunik isertitanillu piffissalersuineq • Akilerallakkanik utertitsineq • Nalunaarsukkanik nalunaarsuineq • Kommunemit taarsigassarsianik, toqqortanik akillu allanngorarnerannut qularnaveeqqutit nalikilliarartuaartinneqarnerannik nalunaarsuinerit • Akiliussisuusinnaasutut qularnaveeqqusiinernit, attartortitsiner-nit qularnaveeqqusiinernillu pisussaaffiit	• Akissarsianik naatsorsuineq, nikinganersiuineq akiliinerlu, t.i. akileraarutit A, pensionisiat assigisaalu. • Ingerlaartitsisarneq t.i. allakkanik tigooraaneq, akiligassanik, nalunaarsukkanik, akiliutunik nikinganersiuinernillu tigooraanerit • Pilersuisunut akiitsunik akuersisarneq, akiliisarneq nikinganersiuisarnerlu • Aningaasanik tigoriaannarnik aningaaserivimmilu akiitsunik nikinganersiuisarneq • Nalunaarsukkanut uuttuutit, tassunga ilanngullugit eqqortumik nalunaarsuineq eqqaasitsisarnerlu • Utertoorutissanik eqqortumik qinnuteqarsimanermik utertitsisimanermillu nikinganersiuineq, uuttuineq naatsorsuinerlu • Taarsigassarsianik toqqortanillu nikinganersiuineq. Akit allanngorarnerannut qularnaveeqqutunik nikinganersiuisarneq • Pisussaaffinnut takussutisiorneq	• Akissarsianik naatsorsuisarneq nikinganersuisarnerlu • Pilersuisunut akiitsunik akiitsunillu allanik tamakkiisumik nalunaarsuineq nalunaarsuinerlu • Aningaasat tigoriaannaat tamakkiisuut, nalunaarsuineq nikinganersiuinerlu • Nalunaarsukkat pissarsiasallu allat tamakkiisuunissaat nalunaarsorsimanissaallu • Utertoorutissat tamakkiisut nalunaarsorsimanissaallu • Kommunemit taarsigassarsiat tamakkiisut nalunaarsorsimanissaallu, t.i. toqqortat. • Sallunaveeqqutunik atorunnaarsitsiner-mi eqqortumik naatsorsuinissaq, t.i. akit allanngorarnerannut qularnaveeqqutunik nalikilliarartuaartitsineq. • Akiliussisuusinnaasutut qularnaveeqqusiinernit, attartortitsiner-nit qularnaveeqqusiinernillu pisussaaffinnik tamakkiisumik nalunaarsuinissap isumannaallisaffiginissaa.

Naatsorsuutini immikkoortut allat ukiumoortumik naatsorsuutini pingaarutillsigut kukkusunik ilaqarnissaat nalinginnaasutut nalilernerqarpoq taamaattumillu taakkunannga kukkunersuineq annikinnerusimalluni.

1.3 Sulinermi periutsinik illullu iluani nakkutilliissutini kukkunersuineq

Kukkunersuineq aallartillugu kommunep nalunaarsuiner-mut systemiinik, sulinermi periutsinik atugaanik illullu iluani nakkutilliissutaanik naliliivugut, taakkua illersorsinnaasumik atuunnersut paasini-

arlugit. Siunertaavoq naatsorsuutitut tunngavissat eqqortut, uppersussillit naatsorsuuserinermilu nalunaarsukkat piffissaq eqqorlugu nalunaarsorneqarsimasut pigineqarnersut misissuiffiginissaat.

Siornatuulli kommunemi sulissutigineqarpoq sulinermi periutsinik atorneqartunik illullu iluani nakkutilliissutinik pitsanngorsaaneq. 2012-mi immikkut sammineqarput akissarsialerinermit tunngasut. Kukkuersiunitsinnili ataavartumi paasivarpur sulinermi periutsit atorneqartut illullu iluani nakkutilliissutit atuutsinneqalernissaannut suli immikkoortuni amerlasuuni amigaateqartoqartoq. Tamakku Aqutsinermi Allakkiatigut ulluinnarni aqutsisunut nalunaarutigaaqut 2011-mut nalunaarusiap saqqummiunneqarneranut atatillugu. Ataatsimiinnermi tassani aammattaaq ilisimatitsissutigaarput naliliinerput naapertorlugu piviusorsiortuunavianngitsoq naatsorsuuserinerup 2012-p naanerani tamakkiisumik iluarsartuussivigineqarsimanissaa, ajornartorsiutaasut sorpiaaneri annertussusaallu annertummata taamalu naatsorsuutigisariaqarluni 2012-imi kukkuersiunermi nalunaarusiap mianernartunik ilaqarnissaa. Ilisimavarpur sulinermi periutsit atorneqartut najoqqutassiorlugit suli suli-aqartoqartoq illullu iluani nakkutilliissutit arlaqartut atortussanngortinniarlugit aamma suli-aqartoqartoq.

Naliliinerput naapertorlugu pingaartumik aningaaserivinni karsimilu nikinganersuisarnermit tunngasut kiisalu akissarsiat nikinganersiorneqartarnerannut tunngasut ukiunut siuliinut sanilliullugit pitsanngoriartitsisoqarsimasoo. 2012-mi akissarsiat akissarsialerinermit systemimut, aningaasanut systemimut Sulinalimullu nalunaarsuisarnermit nikinganersiorneqarsimapput tamannalu ukiunut siuliinut naleqqiullugu erseqqissumik pitsanngoriaataavoq. Akissarsianut tunngasuni akiitsut nikinganersiorneqartarput qaammatikkuutaartumik taamalu aamma pingaartumik kontini siumoorutitut tunngasuni nalunaarsukkat immikkut sammineqarsimallutik.

Naliliinerput naapertorlugu immikkoortuni pingaarutilinni pitsanngoriartitsisoqarsimavoq sulili sulinermi periutsinik atorneqartunik najoqqutassiornissamut atortussanngortitsinissamullu kiisalu illup iluani nakkutilliissutini suliassat annertoqaat.

1.3.1 Peqqusersiortoqarsimasinnaanera pillugu pisortanik oqaloqateqarnerit

Kommunemi peqqusersiortoqarsimasinnaanera tamakkulu pitsaaliorniarlugit illup iluani nakkutilliissutinik pisortat atortussanngortitsisimanerat pillugit pisortat oqaloqatigaagut. Tassunga atatillugu pisortat ilisimatitsipput peqqusersiorsimanernik, taamatut pasillernernik ilimanartunilluunniit ilisimasaqarnatik, Tasiilami pigisanik atornerluisoqarsimaneranik pasitsaassaqaarsimaneq eqqaassanngikkaanni. Pisortanit qinnuigineqarpugut pisimasumik tassannga misissuisinnaannginnersugut tamannalu 29. november 2012-mi nalunaarusiaraarput. Taamatut pisoqarsimagaluartoq naatsorsuutigineqanngilaq naatsorsuutini uukapaatitsinerup kommunelluunniit pigisaanik atornerluisimaneranerup kinguneranik kommunep ukiumoortumik naatsorsuutaani immikkut pingaarutilinnik kukkuneqartoq. Tassunga atatillugu oqaatigissavarpur kukkuersiunitsinni ukiumoortumik naatsorsuutini peqqusersiorsimanerup kinguneranik kukkunernik paasisaqarsimannginnatta.

1.4 Ukiumoortumik naatsorsuutitut kukkunersiuinermi oqaaseqaatit

Kukkunersiuinerput tunngavigalugu pissutsit immikkut ittut makkua pisortat ukiumoortumik naatsorsuutitut naliliinerannut pingaaruteqartut malugeqquvagut:

1.4.1 Akiliussisuusinnaasutut qularnaveeqqusiinernit, attartornernit, attartortitsinernit qularnaveeqqusiinernillu pisussaaffiit

1.4.1.1 Nangaassut

2011-mi ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunersiorneqarnerannik uppersaalluta atsiornitsinnut atatillugu nangaassutitut nalunaarutigaauput akiitsoq sivikitsumik akilersugassaq alla uppersaammik amigaatilik taamalu kukkunersiuinermi uppersaatissaqartinneqanngitsoq. Naatsorsuutit 2011-mut naleqqiunneqartussaammata kukkunersiuinermi ukiumoortumik naatsorsuutit 2012-mut tunngasut uppersarlugit atsiornissaanni nangaassutaasoq taanna sulit atuuttussaavoq oqaatigineqasaaarli nangaassummi taamaallaat pineqarmata kisitsisit 2011-mut tunngasut kisitsisilli 2012-mut tunngasut tamakkuninnga ilaqaratik.

Nangaassutip oqaasertai immikkoortoq 5.1.1.-imi takuneqarsinnaapput innersuussutigineqarporlu 2011-mi ukiumoortumik naatsorsuutini tamatuma itisileneqarnera.

1.4.1.2 Ukiut siuliini naatsorsuutini kukkunerit tunngaviusut

Kukkunerit tulliuttuni eqqartorneqartussat paasineqarput taakkulu annertussutsimikkut ima pingaaruteqartigisutut nalileneqarput allaat naatsorsuutini siuliini kukkunertut tunngaviusutut taaneqartariaqarlutik. Kukkunerit tunngaviusut naatsorsuutini kisitsisini sanilliunneqartussani iluarsineqartarsimapput aningaasaqarnikkut inisissimaneq takutinniarlugu, soorlumi kukkuneqanngitsutut.

2012-p naanerani aningaasaliissutit aalajangersimasunut atugassanngortitat naatsorsuutini 27 mio. kr.-nik ikinaagaapput taakkuli aningaasanut tigoraaannarnut ilanngunneqarsimallutik. Kukkuneq 2012-mi naatsorsuutini iluarsineqarsimavoq kiisalu 2011-mi kisitsisini sanilliunneqartuni. Innersuussutigineqassaaq immikkoortoq 1.4.13 kinguliini takuneqarsinnaasoq.

Naatsorsuutini 2012-p naanerani akiligassanut iluarsiissutit 46 mio. kr.-nik amerlanaagaapput, taakkunanga 27 mio.kr.-t namminerisamik aningaasaatinut ilanngunneqartussaagaluarlutik 19 mio.kr.-llu kommunemit taarsigassarsianut ilanngaataasariaqaraluarlutik pigisanut ilanngullugit. Kukkunerit 2012-mi naatsorsuutini iluarsineqarput kiisalu 2011-mi kisitsisini sanilliunneqartussani. Innersuussutigineqassapput immikkoortut 1.4.14 aamma 1.4.15 kinguliini eqqartorneqartussat.

1.4.2 Ataatsimut isigalugu

Kommunep annertussusia qanorlu pisariutiginera eqqarsaatigalugu kukkunersiuineq naatsorsuutigisamit pisariunerujussuusimavoq. Ukiup siulianisuulli tamatumunnga pissutaavoq kommunemi sulinermi

periutsit immikkoortuni amerlasuuni najoqqutassiorneqarsimannginnerat kiisalu illup iluani nakkutilliissutit amerlasuutigut pilersinneqarsimanatillu atuuttussanngortinneqarsimannginnerat. Illup iluani nakkutilliissutit pilersitsiffiusimasuni arlaqartut naammaginangitsumik ingerlanerat paasivarpur.

Isumaqarpugut naatsorsuutitut atortussat kukkuneqarnerat amigaateqarneralluunniit pissutigalugu arajutsisoqarsinnaasoq, illup iluani nakkutilliinermi suleriaatsit amigartut pilersinneqarsimanngitsulluunniit atuutsillugit.

Erseqqissartariaqarporli aningaasanut tigorianaannut tunngasut akissarsiallu eqqarsaatigalugit pingaarutilitsigut pitsanngoriaateqartoqarsimasoq tamakkulu kinguliini eqqartorneqarput.

Soorlu ukiup siuliani aamma inassutigigippur inassutigissavarpur nikinganersiuinerit assigisaalu suliarineqartariaqarput naatsorsuutit Kommunalbestyrelsimut akuerisassanngorlugit saqqummiunneqannginneranni, taamaaliornikkut kukkunerit paasineqarlutillu iluarsineqartarniassammata naatsorsuutit akuerineqartinnagit.

Naliliinerput suli taannaavoq tassalu aningaasaqarnermut immikkoortortami piginnaasatigut qaffassaasoqartariaqarpoq immaqalu amerlanerusunik sulisoqartitsilernikkut. Tamatuma saniatigut oqimaqaatigiissitsinermut tunngasuni ataavartumik misissuinerit, naliliinerit, nikinganersiuinerit malinaatitsinerillu ingerlasariaqarput. Naliliivugut oqimaqaatigiissitsinermi suliasat pisoqqat suli anner-tuumik suliasaasut.

Misissuinerit, naliliinerit, nikinganersiuinerit malinnaatitsinerillu amigaataajuartillugit piaaraluni pi-aarinaniluunniit iliuuseqartoqarsimanerata kinguneranik kukkusoqarsinnaavoq amigaateqartoqar-luniluunniit.

Ataatsimut isigalugu naliliivugut sulinermi periutsinik najoqqutassiornermi atortussanngortitsinermilu kiisalu illup iluani nakkutilliissutit pilersitsinermi atortussanngortitsinermilu nukissat pisariaqartin-neqartut tunniunneqartariaqartut – aningaasaliinikkut sulisoqarnikkullu – taamaaliornikkut qulakkeer-niarlugu sulinermi periutsit pissusissamissut ingerlalnissaat. Sulinermi periutsit atorneqartut illullu iluani nakkutilliissutit siunertamut tulluurtumik ingerlalnissaat anguniarlugu sulisut akisussaaffim-mik iluanni suli piginnaanngorsarneqarnissaminnik pisariaqartitsinerat sammineqartariaqarpoq.

Ukiup siulianisuulli naliliivugut sulianik nikinganersiuisarneq, kontinik misissuisarneq, uppersaati-nik suliaqartarneq kiisalu naatsorsuutit inaaarsaalluni suliaqartarneq kommunep ukiumut 1,5 mia.kr-nik aqutallip ingerlannissaa eqqarsaatigalugu naammaginangitsumik ingerlasoq.

1.4.3 Ingerlaavartitsineq naatsorsuusereriaaserlu atorneqartoq

2011-mi 2012-milu naatsorsuutit saqqummiunneqarsimasut akornanni ingerlaavartitsineq amigaa-taavoq, tassami 2011-mi naatsorsuutini kisitsisit 2012-mi naatsorsuutini pigisani arlalitsigut nikinga-neqarmata kommunalbestyrelsip 2011-mi naatsorsuutitut iluarsisanut akuerisaanut naleqqiullugit.

Naatsorsuusereriaaseq atorneqartoq misissuiffigereerlugu naliliivugut immikkoortoq taanna annertusi-sittariaqartoq. Naatsorsuusereriaaseq atorneqartoq naatsorsuutitik atuaasussamik ikiorsiisussaavoq kommunellu naatsorsuutaanik saqqummiunneqartunik paasinnitsitsisussaalluni. Ilimagisariaqarpoq kommunep soqutiginnittaasa ilarpassui (naatsorsuutitik atuartartui) tassaasut kommunemi naatsorsuu-sereriaatsimik qanimut ilisimasaqanngitsut inassutigissavarpullu immikkoortumut ilanngunneqartari-aqartoq naatsorsuutini ilanngussassat ataasiakkaat sukumiisumik kisinneqarlutillu uuttortarneqartarne-risa nassuiarneqarnissaat. Naatsorsuutini ilanngussat arlaqartut naatsorsorneqarsimapput ilanngaasee-reertarneq atorlugu, taakkununga ilanngunneqartarlutik pigisat akiligassallu. Inassutigissavarput im-mikkoortiterisarnep eqqortuunissaa taamalu naatsorsuutini ilanngussat tamakkiisut tunngavigalugit takussutissiisoqartarnissaa.

Naatsorsuusereriaatsimi atorneqartumi takuneqarsinnaavoq ”isertitat aningaasartuutillu ilanngun-neqartartut – piffissaq akiliiffigiusoq suqaluarpulluunniit – ukiumi naatsorsuusiorfiusumi pisiaq aki-liutaasorluunniit tiguneqarsimapput tunniunneqarsimappalluunniit imaluunniit akiliiffigineqarneq pisimappat” tamannalu ima paasisariaqarpoq ilanngussineq nuussisarnermut tunngaviusoq malillugu pisartoq. Taamatulli tunngaveqarneq immikkoortut ilaanni malinneqanngilaq tamannalu ilaatigut ta-kuneqarsinnaavoq oqimaaqatigiissitsinermi aningaasartuutit siumut akileriikkat imaluunniit anin-gaasartuutissanut immikkoortitat ilanngunnagit.

Aammattaaq innersuussutigissavarput naatsorsuutini pissarsiassatut ilanngunneqartut aningaasat na-lingat 100 najoqqutaralugu. Soorlu naatsorsuusereriaatsimi atorneqartumi oqaatigineqartoq akiligassat taakkua ilarpassuisa akilinngisaannarneqarnissaat ilimagineqarsinnaavoq.

1.4.4 Aningaasaatinik inissitsiterineq aningaasanillu tigeriaannarnik naatsorsuutitut pilersui-neq

Naatsorsuutini ilaapput ”aningaasaatit” taakkulu takutittussaavaat ukiup aallartinnerani naaneranilu pigisat akiligassallu nikissimanerat. Paasineqarporli nalunaarsukkani ilanngussat ilaannai naatsor-suutini pigisanut akigassanullu nikinganersiorneqarsinnaasut.

Inassutigissavarput taamatut inissiterinermi killiffiusumut nikinganersiuisoqarsinnaassasoq imaluun-niit inissitsiterinerup imarisaanut nassuiaatinik ilanngussisoqassasoq.

1.4.5 Kukunerit paasineqarsimasut naatsorsuutinilu qularnartut

Kukkunersiuinitsinni naatsorsuutini kukkunernik arlaqartunik nassaarpugut aammalu naatsorsuutinit atasunik qularnartunik arlalinnik naammattoorsilluta pissutaasorlu tassaavoq misissueqqissaarsi-mannginneq oqimaaqatigiissitsinermilu arlalitsigut nikinganersiuisoqarsimannginnera.

Kukkunerit makkua kukkunersiuinermi 2012-mi ukiumoortumik naatsorsuutini saqqummiunneqartuni iluarsineqarsimapput:

	<u>Angusat t.kr.</u>	<u>Pigisat t.kr.</u>	<u>Akiitsut t.kr.</u>	<u>Nam. Aning. t.kr.</u>
Kukkunerit iluarsisat				
Attartumiit piginnittumut taarsigassarsianut tunngatillugu toqqorneqarsimanngitsut:				
• Aningaasat tigoriaannaat		(26.897)		
• Aningaasat aalajangersimasunut atugassat		26.897		
Attartortumiit piginnittumut, akiligassat namminerisamik				
Aningaasaatinut nuunneqarsimanngitsut			(26.979)	26.979
Akit allanngorarnernannut qularnaveeqqut,				
Akiligassat ilaanngitsut, tak.malittarisassat		(18.827)	(18.827)	
Kukkunerit paasisat tamakkerlugit	0	(18.827)	(45.806)	26.979
Angusat ilassutaat				0
 Uk.naatsorsuutit saqqummiussat	 <u>64.331</u>	 <u>837.254</u>	 <u>148.181</u>	 <u>689.073</u>
 Uk.naatsorsuutit saqq.iluarsisat	 <u>64.331</u>	 <u>818.427</u>	 <u>102.375</u>	 <u>716.052</u>

Kinguliini takuneqarsinnaavoq kukkunernut paasisanut kommunellu naatsorsuutaani saqqummiunneqartuni qularnartut. Kukunerit taakku ukiumoortumik naatsorsuutini saqqummiunneqartuni iluarsineqarsimanngillat.

	<u>Angusat t.kr.</u>	<u>Pigisat t.kr.</u>	<u>Akiitsut t.kr.</u>	<u>Nam. Aning. t.kr.</u>
Kukkunerit iluarsineqarsimanngitsut				
Akileraarutinit tigummisat Ivittuunut tunngasut (uk.siul)			(3.009)	3.009
Akit allanng. Qularn. nalikilliliartuaartitsineq		(1.718)		(1.718)
Kukkunerit iluarsineqarsimanngitsut kat.	0	(1.718)	(3.009)	1.291

Uk.naats.iluarsat, tak. siuliini	<u>64.331</u>	<u>818.427</u>	<u>102.375</u>	<u>716.052</u>
---	----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Uk. Naats. Kukkuarsineqarsimanngitsunut iluarsiissutit	<u>64.331</u>	<u>816.709</u>	<u>99.366</u>	<u>717.343</u>
---	----------------------	-----------------------	----------------------	-----------------------

Naatsorsuutitut tunngasuni qularnartut

Ukiut siuliinisullu kommunep Iserillu akornanni akilerallakkanik annertuunik peqarpoq. 2012-p ingerlanerani akiligassat pisoqqat allannguuteqanngillat akiligassanilli nutaanik peqarluni. Ilisimatinneqarpugut aaqqiissuteqarnissaq pillugu Iserit suleqatigineqartoq. Akilerallakkat tassaanerupput Tasii-lamut tunngasut. Naliliivugut pissarsiassat Iserimeersut annertussutsimikkut qularnartoqartut akiligassat assigisaallu pillugit isumaqatigiinngittoqarmat.

Qularnartut siuliani taakkartorneqartut saniatigut qularnartuni innersuussutigissavarput ukiup naaneranut kontini sulii pisoqqanik akiligassaqqarmat amerlasuunik taakkulu misissortariaqarlutillu isertitanut akiligassanullu immikkoortiterneqartariaqarput.

1.4.6 Aningaasat tigoriaannaat

1.4.6.1 Aningaasanik tigoriaannarnik nikinganersiuiineq

Naatsorsuutitut eqqortunik tunngavissiukkanik suliaqarnermi kingornalu missingersuutini ataavartumik malinnaatitsinermi aalajangiisuusarpoq aningaasat tigoriaannaat naatsorsuuserinermut ilanngunneqarsimanissaat nikinganersiorneqarsimanissaallu.

2012-imi oktobarip qiteqqunnerani tigoriaannarnik misissuinitinni paasivarput aningaaserivinni kontit ataasiakkaat 2012-imi nikinganersiorneqarsimanngitsut allallu akuttusoorujussuarnik nikinganersiorneqarsimallutik. Takuneqarsinnaavorli konto pingaarneq 2012-imi qaammammut 2-4-riarluni nikinganersiorneqarsimasoq tamannalu siornamut naleqqiullugu pitsanngoriaataavoq.

Aammattaaq ilisimatinneqarpugut aningaaserivinniittunik akulikitsunik nikinganersiuiinissamut malit-tarisassiorneqarsimasoq, aningaaserivinni kontit assigiinngitsut sapaatip akunnikkuutaartumik, ullut 14-ikkuutaartumik kvartalikkkuutaartumillu nikinganersiorneqartarlutik.

2012-mi ukiumoortumik naatsorsuutitut kukkunersiuiunitsinnut atatillugu 2013-imi maajip naalernerani misissuinitinni aningaasat tigoriaannaat tamarmik nikinganersiorneqarsimapput – karsiniittut aningaaserivinnilu kontiniittut. Aningaaserivinni kontiniittut ammaannartut amerlassusaat 2012-ip ingerlanerani malunaatilimmik ikileriarsimapput aammalu 2012-imi ammaannartut ikillutik. Pingaartumilli aningaaserivinni kontini akissarsianut tunngasuni ammaannartut pisoqqanik amerlasuunik sulii peqarpoq paasiniagassanik. Ilisimavarput ammaannartut suunerinik paasinaalluni sulineq ingerlammat.

1.4.6.2 Tasiilami bankbogit

2012-mi Tasiilami bankbogit arlallit matuneqarput uninngasullu kommunep kontoanut pingaarnermut nuunneqarlutik. Bankbogit tassaapput aningaasaateqarfinnut peqatigiiffinnullu assigiinngitsunut tunngasut taamaattumillu tassani aningaasat tigoriaannaat kommunep piumasaminut atorsinnaanngilai. Aningaasat tigoriaannaat taakku aningaasaateqarfinnut peqatigiiffinnullu suli ”utertinneqarsimanngilat”. Ilisimatinneqarpugut aningaasaqarnermut ataatsimiititaliami aaqqiissutissamik nassaarniarluni sulineq ingerlasoq.

1.4.6.3 Pisinnaatitsissutitut tunngasut

Kommunep aningaaserivinni kontiunut pisinnaatitsissutitut tunngasut misissuiffigineranni paasivarput 2012-ip ingerlanerani pisinnaatitsissutitut tunniunneqarsimasut nutarterneqarsimasut taamalu sulisut soraareersimasut piaarneqarsimallutik. Sulisut marluk kisimiillutik pisinnaatitaapput tamatumalu kinguneranik kisimiillutik akiliutinik suliaqarsinnaallutik. Ilisimatinneqarpugut tamatumunnga pisutaasoq piniartunut akiliisarneq. Inassutigissavarput akuersisartoq ataasiinnaatillugu akiliutit ataavartumik misissorneqartassasut. Isumannaallisaanermut pingaartuuvog peqqusersiortoqarsinnaaneralu pinngitsoortinniaraanni pisinnaatitsissutitut tunngasut suli sammineqartariaqarput.

1.4.7 Akissarsianut tunngasut

Naliliinerput naapertorlugu siornamut naleqqiullugu ataatsimut isigalugu akissarsialerineq pitsanngoriarfiusimavoq. Ataavartumik kukkunersiuinitsinni paasivarput naatsorsuinermit kontini akissarsianut tunngasuni amerlasuuni nikinganersiuisoqartartoq taamalu qulakkeerneqarluni uninngasuutit ammaanartut amerlassusaasa amerleqqinnginnissaat.

Siornatuulli naliliivugut akissarsianik aqutsineq ataavartoq pingaarnerusutigut naammaginantumik ingerlasoq sulisullu ataatsimut isigalugu akissarsiasatik eqqortut pisaraat. Sulili unammillernartoqarpoq a contortunik ilanngaassineq ingerlaannartumik pineq ajormat. Taakkua saniatigut isumarput mallillugu akissarsialerinermit makkua amigaataapput:

- Suleriaasissatut naatsumik nassuiaatip saniatigut akissarsialerinermit sulinermit periutsinut najoqqutassaqaqvinngilaq (ilisimavarput taakku suliarineqartut).
- Aningaasartutit Akileraartarnermullu Aqutsisoqarfimmut nalunaarutit ataavartumik nikinganersiorneqarneq ajorput tamatumalu kinguneranik nalunaarutit isaasut akissarsialerineremmullu systemip akornanni innarluttut piffissaagallartillugu iluarsineqassanatik.
- Naatsorsuinermit kontini ataasiakkaani akissarsianut tunngasuni aalajangersimasumik ingerlaavartumillu nikinganersiuisoqassananilu malinnaatitsilluni suliaqartoqarneq ajorpoq tamannalu pissutigalugu kontini taakkunani nikinganerit arlaqartut allatulluunniit nassuiaatissarsiuunneqarsimanngitsut uninngatiinnarneqartarlutik.

- Akissarsiat tamakkiisut allattorsimaffiisa nassiussuunneqartarneranni, atsiorneqartarneranni utertinneqartarnerannilu qulakkeerinninnissamut tamakkiisumik nakkutilliisoqarneq ajorpoq.
- Akissarsialeriffimmi atuuffiit immikkoortinneqarsimanngillat imaluunniit taamaallaat killilim-mik atuullutik.

Ilisimavarput 2012-imi 2011-milu nikinganersiuineri suleriaasissat assigisaalu sammineqarsimasut aallartisarneqarlutik taamalu inissitsiterisarneq siunissami nakkutigineqarnerulerluni. Taamatut sulineq angusaqarfiungaatsiarsimavoq sulili naammassinani taamaattumillu inassutigissavarput naammagi-nartumik nakkutilliisoqalernissaa sammineqalissasoq, nukiit pigineqartut suliaassanik pisoqqanik ilu-arsaassinermut atorneqalersinnagit.

Akissarsianut tunngasut aningaasartamikkut naatsorsuutini pingaaruteqaqimmata inassutigissavarput nukiit /piginnaanerit pisariaqartinneqartut tassunga atorneqassasut taamaaliornikkut qulakkeerniarlugu nikinganersuiisarnermi suleriaatsit attuumassuteqartut tamarmik allallu nakkutigineqalernissaat.

1.4.7.1 Akissarsianik nikinganersiuineq (Akissarsianut systemi, aningaasanut systemi kiisalu nalunaarusiortarnerit)

Naatsorsuutini inaaarsaasarnermut atatillugu kukkunersuiunitsinni akissarsianut systemip aningaasanullu systemip akornanni nikinganersiuukkanik tigusaqarpugut taakkulu isumannaartussaavaat akissarsianut systemimi akiligassat tamarmik aningaasanut systemimi akilikkatut nalunaarsornissaat. Aammattaaq akissarsianut systemip isertitallu A-t B-llu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nalunaarusiornerisa akornanni nikinganersuiinerit pissarsiaaagut. Taakkua katinneranni nikingassuteqarpoq, taku-neqarsinnaalluni isertitatut aningaasartuutit 438 t.kr.-nik qaffasinnerususut isertitatut nalunaarusianut naleqqiullutik taakkulu naligaat 2012-imi isertitatut nalunaarusiarineqarsimasut tamakkiisut 0.05 %-iat.

Akissarsianut systemip, aningaasanut systemip Akileraartarnermullu Aqutsisoqarfimmut nalunaarusiat akornanni akissarsianik nikinganersuiisimaneq ukiunut siuliinut sanilliullugu pitsanngoriaataavoq erseqqissoq siornatigummi nikinganersuiisoqartarsimanngimmat.

1.4.7.2 Ajunngitsorsianik nalunaarusiortarneq

2012-imi akeqanngitsumik telefoneqartitaaneq, sulinngiffeqarnermi akiliunneqarluni angalaneq bi-ileqartitaanerlu pillugit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nalunaarusiat allassimanerat pissarsia-raarput. Misiligutiniq tigusisarluta misissuiffigaagut sulinngiffeqarnermi akiunneqarluni angalanerit pillugit nalunaarusiat paasivarpullu nalunaarusiani 2012-imi akiliunneqarluni angalasimanerit tamak-kiisuunngitsut. Inassutigissavarput sulineri periutsimik najoqqutassiortoqassasoq taamaaliornikkut nalunaarusiornermi akeqanngitsumik telefoneqartitsineri, sulinngiffeqarnermi akiliunneqarluni an-galanerimi biileqartitaanermilu tamakkiisumik nalunaarsuisarneq pilersinneqaqqullugu taamalu kom-

munpe nalunaarusiortussaannermik maleruaqqusamik akileraartarnermut inatsimmiittumik malittarin-ninnissaa anguneqassammat.

Ilisimatinneqarpugut kommunep biileqartitsisarnermut tunngasut suli nalunaarutigineqarsimanngitsut malitseqartillugit suliariniarai. Sulinnigiffeqarnermi akiliunneqarluni angalasarnermut akeqanngitsumi-llu telefoneqartitaanermut tunngasut 2012-imi malitseqartillugit suliarineqassanngillat. Ajunngitsorsi-anut pingasunut tamanut atuuppq 2013-imi nalunaarusiat tamakkiisuunerisa qularnaarneqarnissaannik suliaqarnissaq maanna aallartisarneqareersumik.

Aammattaaq misiligutininik tiguisarluta misissuiffigaagut ajunngitsorsiat nalunaarutigineqartut atorfi-nitsitaanermi isumaqatigiissutini allassimanersut. Paasivarpur amerlasuut ajunngitsorsiaqarnissaat atorfinitsitaanermi isumaqatigiissutini allassimanngitsut. Inassutigissavarpur ajunngitsorsiasat taak-kununggaluunniit tapit atorfinitsitaanermi isumaqatigiissutininut ilanngunneqartarnissaat.

1.4.7.3 Akissarsianut systemip qarasaasiaqarnikkut isumannaallisarneqarnera

Qarasaasiaqarfik akissarsianut systemip attavigisaa Namminersorlutik Oqartussat pigaat akisussaaffi-galugu taamalu aamma qarasaasiaqarnikkut isumannaallisaneq. Taamaammatt kommune qinnuigaar-put Namminersorlutik Oqartussanut qinnutigissagaa qarasaasiaqarnikkut isumannaallisaaanermut up-pernarsaammik pinissani. Ilisimatinneqarpugut uppernarsaammik tigusaqartoqarsimanngitsog.

Innersuussutigissavarpur kommunep qarasaasiaqarnikkut isumannaallisaaanermut tunngasut malersoq-qissagai qulakkeerniarlugu Namminersorlutik Oqartussat uppernarsaammik tunniussinissaat.

1.4.7.4 Akissarsianik agguuassisarnermut konto utaqqiisaasoq akissarsiassanullu kontit allat

Naliliinerput naapertorlugu siornarnisat amerlanerpaartaat suussusersisallu namminerisamik anin-gaasaatinut nuunneqartariaqarput. Kommunep uninngasunik naliliiniarneranut atatillugu sammineqar-put ukiuni siuliini kukkusumik inissinneqarsimasinnaasut innuttaasunut ataasiakkaanut pingaar-uteqartuusinnaaneri.

1.4.8 Innersuussusisarneq, atsiortarneq assigisaalu.

Kommunep karsianik naatsorsuutaanillu peqqussummi aalajangersarneqarsimasussaapput atsiortar-nermut innersuussisarnermullu tunngasut. Peqqussut atuuttoq 2008-imeersoq siornatuulli suli nutarter-neqarpoq ilanngussanik suli amigaateqartoqarmat. Inassutigissavarpur peqqussutip tulluarsarneqar-lunilu tamakkiisuunissaanik suliaqartoqarnissaa, taanna tunngaviusussaammat kommunemi suliner-mi periutsinut atuuttunut amerlasuunut.

2012-mi atsiortarnermut innersuussisarnermullu tunngasut nutarterneqarlutik aallartinneqarput. Kon-toni amerlasuuni pisinnaatitaanermut tunngasut suli nutarterneqarsimanngillat kontinilu arlalinni inuk

aalajangersimasooq atsiortuullunilu innersuussisuuvoq. Inassutigissavarput atsiortuusup innersuussisusullu immikkoortinneqarnissaat.

Suli inassutigaarput innersuussisarnermut atsiortarnermullu malittarisassat kiisalu pisinnaatitsinermut uppersarsaatit nutarterneqarnissaat taamaalilluni illup iluani uppersarsaatitut ilanngussanik akuerisarnermut tunngasunik nakkutilliineq pissusissamisut ingerlaleqqullugu. Taamatulli pingaartigaaq isummerfigissallugu akiligassaqaqfinnik naatsorsuuserinermi qanoq iliorluni uppersarsaatitut ilanngussanik akuerisanik nakkutilliinissaq.

1.4.9 Pisussaaffiit allattorsimaffii

Kommunet Aquuneqarnerat pillugu Inatsimmi § 46, imm.1 malillugu piumasaqaataavoq ukiuumoortumik naatsorsuutitut ilanngunneqartassat akilersuisunngorsinnaalluni qularnaveeqqusiinernut, attartornermut, attartortitsinermut qularnaveeqqusiinermullu pisussaaffiit allattorsimaffii. Sulisunut suliassaqaqfinnullu pisortat ataasiakkaat nalunaarutigisimasaat tunuliaqutaralugit aningaasaqarnermut immikkoortorta q takussutissiorsimavoq. Misiligutitik tiguisarluta isumaqatigiissutit toqqakkat misissorpagut taakkuli uppersarsaatissaannik naammattunik pissarsisimannnginnatta allattorsimaffiup ilumuussusaa oqaaseqaqfigisinnaanngilarput. Isumaqatigiissutitik nalunaarsuineq pillugu ataatsimoorusamik sulinermi periusissamik pilersitsisoqarsimannngimmat ajornakusoorsimavoq akilersuisunngorsinnaalluni qularnaveeqqusiinernut, attartornermut, attartortitsinermut qularnaveeqqusiinermullu pisussaaffiit tamakkiisuunerannik misissuinissaq.

Inassutigineqassaaq isumaqatigiissutitik assigisaanillu nalunaarsuinissamut malittarisassioqarnissaa.

1.4.10 Inunnik selskabinillu nalunaarsuineq (nalunaarsukkat)

Kukkunersiunitsinni misiligutitik tiguisarluta nalunaarsukkat misissorpagut tassanilu soorlu ukiuni siuliini pisimasutut kontonut kukkusumik agguataarisarnerit arlallit pisarput. Tamatuma kinguneranik nalunaarsukkat kukkusumik piumasaqarfigineqarsinnaapput imaluunniit pissarsiassarinnngisaminnik tunineqarsinnaallutik.

Taamaattumik inassutigissavarput nalunaarsukkat tamarmik peqqissaarullugit misissuiffigineqassat eqqortumik nalunaarsuinissap isumannaallisarnissaa siunniullugu. Aamma nalunaarsukkanut kontit ataavartumik misissorneqarnissaannut sulinermi periutsimik pilersitsisoqartariaqarpoq.

1.4.11 Kommune nalunaarsukkani

Kommuneqaqfik Sermersooq siornatuulli nalunaarsukkat akornanniippoq, taamaattussaannngikkaluarluni. Inassutigissavarput suliassaq suunersoq paasiniarneqassasoq kommunellu nalunaarsukkani

inissisimanerata nuunneqarnissaa sulinermi periutsinut ilanngunneqassasoq, soorlu immikkoortoq 1.4.8.-mi allassimasutut.

1.4.12 Akiligassa qarfiit

Ilimasimatinneqarpugut 2012-mi maajimiit naatsorsuuserinermi akiligassa qarfinnut uppersaatiit tamarmik akiligassa qarfinnut modulikkut ingerlatinneqalersut. Akiligassa qarfinnut modulip kisimi atorneqarneratigut marloriaammik akiliisinnaanerit siornatigut ajornartorsiutaasimasut annikillisinneqartussaapput.

Akiligassa qarfinnik nikinganersiueqqissaarnissaq pineq ajorpoq tamatumunnga makkua pissutaasutut taaneqarlutik; uppersaatiit ilanngussat nalunaarsoqqaarneqarneq ajorput kommunellu naatsorsuutitut systemiani inissii gallartarneq atorneqanngilaq. Naatsorsuusereriaatsimi atorneqartumi nuussisarnermik tunngaveqarneq atorneqarmat aningaasartuutissatut akiligassanik inissii gallartarneq ilannguttariaqarpoq tak. Immikkoortoq 1.4.3.

Inassutigissavarput akiligassa qarfinnik nikinganersiuisarnermut sulinermi periutsinik pilersitsisoqassasoq (soorlu nikerartitsinikkut ingerlanneqarsinnaasumik), taamaaliornikkut nikinganersiugassat suussusaat ataavartumik paasineqarsinnaaqqullugit. Ilimasimatinneqarpugut akiligassa qarfinnut kontop allattorsimaffii aqutsisoqarfinnut pineqartunut nassiussuunneqartartut tassanilu nikinganersiuisoqartartoq. Inassutigissavarpulli nikinganersiui neq qitiusumik ingerlanneqartassasoq akiligassa qarfiit arlaqartut aqutsisoqarfinnut arlaqartunut tunngasuummata kiisalu nikinganersiukkanik nakkutilli neq pisinnaanngorniassamat.

Akiligassa qarfinnik naatsorsuuserinerup nutarterneqarneratigut missingersuutitik malinnaatitsilluni suliaqartarneq immikkoortortanut ataasiakkaanut pitsaanerusumik tunngavissinneqartussaavoq.

1.4.13. Sallunaveeqqusiinermut uppersaatiini atugassanut kontomi Namminersorlutik Oqartussat pissarsiassaat

Kommunep inissiaataanik attartortittakkanik Nunap Karsianik tapiiffigineqarsimasunik tunisaqarnermi 2006-imi isumaqatigiissutaasoq malillugu isertut 60 % -iisa nalingat (tapiissutaasimasut nalingat) Kalaallit Nunaanni aningaasaliisartup atugassanut kontoanut ilisineqartussaapput. Immikkut ittunik malit-tarisassa qarpoq aningaasat qanoq atorneqarnissaat pillugu taakkumi kommunep nammineq piumasa-minut atuinnarsinnaanngimmagit.

31.12.12-imi 39.961 t.kr.-t atugassanut kontomiittut kommunep naatsorsorsimavai. Atugassanut kontomi uninngapput 13.064 t.kr.-t. Aningaasat 26.897 t.kr.-t kommunemit aningaasanit tigoriaannarnit nuunneqarnissaat amigaataavoq. Kukkuneq naatsorsuutini iluarsineqarpoq tak. immikkoortoq 1.4.5. kommunemillu ilisimatitsissutigineqarpoq aningaaserivinni kontit akornanni nuussinissaq piaarnerpaamik pissasoq.

Pisortat aalajangerput atugassanut kontomi ernianit isertitat kommunep nammineq piumasaminut ator-sinnaagai, naak tamatumunnga malittarisassaqaanngikkaluartoq. Takukkit naatsorsuusiormi ileqqus-sat kukkunerit tunngaviusut iluarsineqartarput kisitsisini sanilliunneqarsinnaasuni, naatsorsuutini kuk-kuneq takuneqarsinnaajunnaarlugu.

1.4.14 Sallunaveeqqusiinermut uppersaatait – Attartortumiit piginnittumut

Naatsorsuutini akiligassanut iluarsissutini ilanngunneqarsimapput akiitsut 26.735 t.kr.-t, taakkulu an-nertussutsimikkut angeqatigaat Attartortumiit piginnittumut inissiat sallunaveeqqusiinermut upper-narsaataannit pissarsiassat. Taakkuli akiitsuunngillat sallunaveeqqusiinermut uppersaatait akiler-neqarpata akilernerqartussat tassaallutilli kukkusumik inissitat.

Ukiuni siuliini sallunaveeqqutitut uppersaatait naatsorsuuserinermi ingerlatsinermi aningaasartuuti-tut pineqartarsimapput pissarsiassallu kukkulutturnikkut pigisatut nalunaarsorneqartarsimanatik. Kommunemit maanna sallunaveeqqutitut uppersaatainik siornatigut aningaasartuutitut inissitsiteri-sarsimaneq nalunaarsorneqarpoq, kommunemit taarsigassarsiani akiligassanullu iluarsissutini naatsor-suuserinermi ilanngunneqarsimasuni. Akiligassanut iluarsissutini akiligassaq tassaavoq siornatigut aningaasartuutissatut nalunaarsuisimanerup iluarsissutaa taannalu namminerisamik aningaasaatini iluarsineqartussaavoq, tassaniimmata ukiuni siuliini angusanit ilisat. Kukkuneq naatsorsuutini iluarsi-neqarsimavoq, tak. 1.4.5.

Kukkunerup aningaasanngorlugu annertussusaata kinguneraa naatsorsuutit siuliini tunngaviusumik kukkuneqarnera. Takukkit naatsorsuusiormi ileqqussat kukkunerit tunngaviusut iluarsineqartarput kisitsisini sanilliunneqarsinnaasuni, naatsorsuutini kukkuneq takuneqarsinnaajunnaarlugu.

1.4.15 Akit allanngorarnerannut qularnaveeqqut – attartortumiit piginnittumut

Naatsorsuutini akiligassanut iluarsissutit naatsorsuuserinermi akiitsutut ilanngunneqarsimapput 18.827 t.kr.-t taakkulu nalingisa assigaat akit allanngorarnerannut qularnaveeqqutitit pissarsiassat. Taakkuli akiitsuunngillat qularnaveeqqutit atorunnaarpata akilernerqartussat tassaallutilli kontomi kukkusumik inissiisimanerit. Kontonut inissitsiterisarnermi malittarisassat akuerisat malillugit konto pigisanut ilanngunneqartussaavoq, taamaalilluni katinneranni nalingat pigisat ataanni 0 kr.-ussalluni.

Akit allanngorarnerannut qularnaveeqqut tassaavoq inissiat nalingannut iluarsissut tunisinermi aki-ullumikkut akip nalinga ataallugu naleqartoq. Akit allanngornerannut qularnaveeqqut ukiut qulit inger-laneranni nalikillilerneqartarpoq aatsaallu atorunnaarsinneqarsinnaalluni inissiat ukiut qulit ingerla-neranni tunineqarpata. Taamaattumik qularnartoqarpoq kommunep akit allanngorarnerannut qularna-veeqqutip nalinganik pissarsinissaa tamatumunnga aalajangiisuusussaammat inissiamik tunisaqarneq qanga pisimanersoq. Akit allanngorarnerannut qularnaveeqqut naatsorsuusiormi pigisatut pissarsis-sutaasinnaasutut isigineqartarpoq (qularnartoralugu siunissami utertinneqarsinnaanersoq qaqugulu

pissarsiassaasinnaasut tiguneqarsinnaanersut) taamalu naatsorsuutitut ilanngunneqartussaanaatik. Kukkuneq naatsorsuutini iluarsineqarpoq, takuuk immikkoortoq 1.4.5.

Kukkunerup aningaasanngorlugu annertussusaata kinguneraa naatsorsuutit siuliini tunngaviusumik kukkuneqarnerat. Takukkit naatsorsuusiornermi ileqqussat kukkunerit tunngaviusut iluarsineqartarput kisitsisini sanilliunneqarsinnaasuni, naatsorsuutini kukkuneq takuneqarsinnaajunnaarlugu.

Qularnaveeqqutininik atorunnaarsitsinermi akit allanngorarnerannut qularnaveeqqutitalinni akit allanngorarnerannut qularnaveeqqutininik nalikilliliiartuaartitsisarneq eqqortumik atorneqarsimanngilaq. Kommunemi inatsisileritooq malillugu nalikilliliiartuaartitsinerup aallartiffissaraa ulloq qularnaveeqqusiisutut pisussaaffimmik aallartitsiffiusoq nalikilliliiartuaartitsinerlu naatsorsorneqarsinnaasussaavoq ullulersuinikkut, taamaaliornikkut atorunnaarsitsinermi ullut kisinneqarsinnaanngorlugit. Naatsorsuisimanermi pineqartumi nalikilliliiartuaartitsineq pisimavoq ukiup akit allanngorarnerannut qularnaveeqqummik tigusiffiup naanerani. Tamatuma kinguneranik akit allanngorarnerannut qularnaveeqqummut akilersuivallaarsimaneq qularnaveeqqutip atorunnaarnerani pnngorpoq. Inassutigissavarput atorunnaarsitat tamarmik misissorneqassasut, annaarlugit akiliutigisimasat utertinneqarnissaat pisinnaanngorlugu.

Tamatuma aamma kinguneraa nakilliliiartuaartitsinerup aallartiffiata atorneqartup kinguneranik akit allanngorarnerannut qularnaveeqqummi nalikilliliiartuaartitat 1,7 mio.kr.-nik ikinaagaammata, takuuk immikkoortoq 1.4.5. Akit allanngorarnerannut qularnaveeqqutininik nalikilliliiartuaartitsinermi eqqugaapput pigisat kiisalu namminerisamik aningaasaatit, taakkuli naatsorsuutini angusanut sunnuteqanngillat.

1.4.16. Akiitsut sivikitsumik akilersugassat allat

Naatsorsuutini akiitsuni sivikitsumik akilersugassani akissarsianut tunngasut akiitsunut tunngasuunerupput, assersuutigalugu akileraarutit A-t, AMA aamma sulinngiffeqarnersiutit. Akileraarutini A-ni akiligassat aamma AMA akissarsialerinermi 2012-imi decembarimi nikinganersiorneqarsimapput taakkulu pingaarutilitsigut oqaaseqaatissartaqanngillat.

Sulinngiffeqarnersiutinit akiitsut ilanngaattit peereerlugit 17,4 mio.kr.-upput (art 9888) taakkulu suli-sunut ataasiakkaanut nassuiaataat tiguagut ukiunut agguaassat. Misiligutinik tigusisarluta misissukagut pingaarutilitsigut oqaaseqaateqarnissamut tunngavissiiinngillat. Ilisimatitsissutigineqassaaq 15,8 mio.kr.-t tassaammata sulinngiffeqarnersiutit 2012-imi katersat sinnerilu tassaallutik 2011-mi katersat sinneri kiisalu ukiuni siuliinersut.

Akiitsuni sivikitsumik akilersugassani pisoqqat ukiuni siuliinisulli amerlaqaat tamatumalu erseqqis-sarpaa iluarsaassilluni suliassat suli annertoqisut.

1.4.17 Ilassutitut aningaasaliissutit/missingersuutinik malinnaatitsilluni suliaqarneq

Kommunep angusassatut missingersuutai kiisalu aningaasaliissutit allannguutai imatut takussutissi-orneqarsinnaapput:

	<u>Mio. kr.</u>
Amigartoorutissatut missingersuutaaqqaarsimasoq	(32,1)
Ilassutitut aningaasaliissutit, ingerlatsinermit aningaasartuutit	(73,2)
Sanaartornermit aning. Aningaasaliissutinik ikilisaaneq	98,6
Ilassutitut aningaasaliissutit, ingerlatsinermit isertitat	<u>48,8</u>
Ukiumi angusatut missingersuutit aningaasaliissutinik iluarseereernermit	<u>42,1</u>

2012-ip ingerlanerani ingerlatsinermit aningaasartuutitut atugassanit ilassutitut aningaasaliissutaapput 73,2 mio.kr.-t, sanaartugassanut aningaasaliissutit 98,6 mio.kr.-nik ikilisinneqarlutik ilutigalugulu isertitanut aningaasaliissutit 48,8 mio.kr.-nik qaffanneqarlutik. Taamaalilluni 2012-imi sinneqartoorutissanut aningaasaliissutaapput 42,1 mio.kr.-t., ataavartumik ingerlatsinermit atugassatut naatsorsuutigineqaaqqaarsimagaluarluni 32,1 mio.kr.-nik amigartooruteqarnissaq.

Ukiumi angusat 64,3 mio.kr.-nik sinneqartooruteqarput, aningaasaliissutinut tamakkiisunut sanilliullugit atuinikinnerussutaasut 22,3 mio.kr.-ullutik.

Akiligassaqaqfinnik kukkunersuunitsinnut atatillugu paasivarput ukiut akornanni piffissalersuinermit kukkuneqaaluttoq tamatumalu kinguneranik aningaasartuutit 2012-imut tunngasut 2013-imi naatsorsuuserinermit ilannguneqarsimallutik – akerlianillu. Inassutigissavarput naatsorsuuserinermit eqqortumik piffissalersuisarneq sammineqarnerulissasoq. Atsiortup, innersuussisup, akiligassaqaqfinnik naatsorsuuserisup kiisalu kontomut akisussaasup akisussaaffitik paarinerusariaqarpaat taamalu iluarsissat, kontonut ilioraanerit piffissalersuinerillu paarinerulerlugit.

Uppernarsaatitut ilanngussanik misissuunitsinni naliliivugut ilanngussat ilaanni ulluliinerup naatsorsuuserinermilu ulluliinerup akornanni siunertamut tulluannigitsumik ullut nikingasut. Tamatuma ilaatigut kingunerisarpaa aningaasartuutit piffissaq eqqorlugu nalunaarsorneqanngitsoortarnerat taamalu pisortat ataasiakkaat missingersuutinik malinnaatitsillutik suliaqarnissaat pisariunerulersittarlugu.

Inassutigissavarput sulinermit periutsinik illullu iluani nakkutilliissutinik pilersitsisoqassasoq qulakkeerniarlugu akiligassanik nalunaarsuinerup piffissaagallartillugulu akilersuinerup kiisalu akiligassaqaqfinnik nikinganersuisarnerup kukkunernillu paasiniaallunilu piaartumik iluarsisarnerup pisarnissaat, kommunep aningaasaqarneranik ingerlatsineq pitsaasumik ingerlalissappat missingersuutinik malinnaatitsilluni suliaqarnissamut tunngavissat tamakkiisunngornissaat qulakkeerneqaaqqullugu.

1.4.18 Sanaartugassanut ilassutitut aningaasaliissutit

Sanaartukkanut naatsorsuutit kukkunersiunitsinni paasivarput suliaassani ataasiakkaani aningaasaliissutit tamarmiusut kommunalbestyrelsimit akuerineqartussat paasiuminartumik nikinganersiornissaat ajornakusoortoq. Kukkunersiuinermik atsiornitsinni sanaartukkanut naatsorsuutitni taamaallaat oqaaseqarfigissavagut atuisimanernut tunngasut.

Tamanna pissutigalugu inassutigissavarput sulinermit periutsinik pilersitsisoqassasoq qulakkeerniarlugu suliat ataasiakkaat tamarmik immikkut qanoq aningaasaliiffiqarsimanerannik takussutissaqarnissaq. Tamatuma saniatigut aningaasaliissutit pillugit paasisitsiniaasarneq annertusarneqartariaqarpoq, kommunalbestyrelsimut saqqummiussassat eqqarsaatigalugit.

1.4.19 Sanaartukkanut naatsorsuutit

2008-p kingornali sanaartukkat naammassiat naatsorsuusiorneqartarsimangillat, naak tamanna inatsisit malillugit pisussaagaluartoq.

Sanaartukkanit kukkunersiugassat aqqanillit pissarsiaraagut. Sanaartukkanut naatsorsuutivinnik suliaqartoqarsimangilaq atortussallu paasitinneqarnerput malillugu suliaasaqarfimmi ataatsimiititani kommunalbestyrelsimiluunniit suliaasangortinneqarsimangillat, naak Karsimut Naatsorsuuteqarnermullu peqqussut taama piumasaqaraluartoq. Aningaasaqarnermut Allattoqarfimmi suliaasaqarfimmut pisortaq isumaqatigalugu atuinermut takussutissiat sanaartukkanut ataasiakkaanut tunngasut kukkunersiorpagut sanaartukkanut naatsorsuutitni taarsiullugit. Taamatut periuseqarneq sanaartukkat aqqanillit kingorna unippoq tamatumalu kingorna sanaartukkanut naatsorsuutitni kukkunersiuneq aallartitsinnagu suliaasaqarfimmi ataatsimiititamik akuerineqartartussanik suliaqartoqartalissaq.

Inassutiqeqassaaq sulinermit periutsinik pilersitsisoqassasoq qulakkeerniarlugu piffissaagallartillugu sanaartornermut naatsorsuutitni suliaqartarnissaq (aamma suliat pisoqqat ilanngullugit) kiisalu uppernarsaatinik, uppernarsaatit ilanngussanik aningaasaliissutinullu takussutissiortoqartalissasoq.

1.4.20 Akiligassanit pissarsiassat

Ataatsimut isigalugu 2011-miit 2012-imut kommunep akiligassanit pissarsiassai 12,7 mio.kr.-nik qaffariarsimapput. Qaffariaatini malunniut pingaarneq tassaavoq nunagissaanermi pissarsiassat taakku 2011-mi 0,4 mio.kr.-niit 5,2 mio.kr.-nut qaffariarsimallutik, qaffariaatit 4,8 mio.kr.-ullutik. Nunagissaanermi pissarsiassat saniatigut allanit pissarsiassat 2012-im ukiup naanerani qaffariaatigaat 7,9 mio.kr.-t pissarsiassat 80,3 mio.kr.-iullutik. Kommunep pissarsiassai sulii amerleriartuinnarput.

Siornatuulli soorlu paaqqinnittarfinni inissanik akiliinngitsoornermi anisitsisinnaaneq atorneqarsimangilaq. Inassutigissavarput pissarsiassat amerleriartuinnannginnissaat anguniarlugu inatsisitigut periarfissat atuuttut malillugit periarfissanik atuinernissaq.

Ilisimavarput akiligassanit pissarsiassat ilarpassui akiliisitsiniartartunut ingerlateqqinneqarsimasut. Ukiut ingerlaneranni misilittakkat takutippaat akiligassat annertunersaat pissarsiarineqanngisaannartartut tamannalu pissutigalugu pissarsiassat qaffakkaluttuinnarlutik.

Naliliinerput naapertorlugu kommunep pissarsiassaasa ilarparujussui akilernerneqanngisaannartussaapput.

Siornatuulli inassutigissavarput immikkoortuni ataasiakkaani inatsisinut tunngasut misissuiffigineqasasut, taamaaliornikkut naliliiffigineqarsinnaanngussammat utertitsilluni akiliisussaataitaneq aningaasartuutit ingerlatsinermut ilanngullugit.

Aningaasaqarnermut immikkoortortamit ilisimatinneqarpugut akiliisitsiniartarfimmit nalunaaru-taasartut tunngavigalugit akiligassanik nalikilliliisinnaallutik nalikilliliartortitsisinnaallutillu. Inatsisil-li atuuttut arlaqartut aalajangiisartunik pisinnaatitsipput nalikilliliinissamik, kommunalbestyrelsinit aalajangiiffigisassaasunik, taamaammat isumaqarpugut erseqqissartariaqartoq tamanna pillugu kikkut aalajangiisinnaanersut.

1.4.21 Akiliisitsiniartartutigoortumik akiligassanik akiliisitsiniartarneq

Siornatuulli naliliivugut akiligassanik akiliisitsiniariaaseq maanna atorneqartoq siunertamut tullu-artuunngitsoq. Tamatuma sukumiinerusumik allaaserineqarnera 2010-imi kukkunersiuinermi nalunaarusiap immikkoortuisa 1.4.13-ianniippoq.

Kommunemit ilisimatinneqarpugut 2012-imi 30,6 mio.kr. nalingi akilersinniagassatut sulias-sanngortinneqarsimasut akiliisitsiniartarfiullu utertitai 16,7 mio.kr.-usut.

Ilisimatinneqarpugut kommune nammineerluni takussutissanik aallersinnaanngitsoq taamalu kommunep akiliisitsiniartartullu akornanni nalunaarsukkanik ataavartumik nikinganersiuissinnaanngitsoq. 2011-mi kukkunersiuinermi nalunaarusiami immikkoortoq 1.4.23 innersuussutigissavarput tassani allaaserineqarmat isumaqatigiinngissut 2012-ip aallartinneranut tunngasoq.

1.4.22. Meeqqanut tapit

Naatsorsuutit piffissamut killilersorneqarneranni meeqqanut tapit ilaapput tassani akiitsoqarluni 1,3 mio.kr.-nik. Akiitsut tassaanerupput akiliutigisassat kukkuneqarsimasut taamalu tiguisussap aningaaserivimmi kontoanut nuunneqarsimanngitsut (assersuutigalugu innuttaasup aningaaserivimmi kontominik allanngortitsisimaneranik pissuteqartumik). Taakkua inissitsiterneqarsimanerat ataavartumik misissorneqartariaqaraluarlutik sumiginnarneqarsimapput. 2011-mi tassaniittut 120 t.kr.-nik apparisimapput 2012-imili inissitanik nutaanik peqarpoq 380 t.kr.-nik.

Inassutigissavarput piaartumik suleriaatsimik atorneqartumik pilersitsisoqassasoq qulakkeerniarlugu akiliutit aningaaserivimmiit utertut ingerlaannaq misissorneqartarnissaat iluarsisassallu pisariaqartut suliarineqarlutik tiguisussamullu ingerlateqqinneqarlutik.

1.4.23 It-mik nakkutilliissutinik nalinginnaasunik misissuineq

Ukiut siuliinisulli IT-qarnermi suliaasaqarfimmut pisortaq oqaloqatigineqarpoq kommunep aningaasaqarnermut systemiani pissutsit pillugit. Suli naliliinerput atuuppoq isumaqaratta it-mik nakkutilliissutini nalinginnaasuni pitsanngorsaasoqartariaqartoq. Qarasaasiaqarfiit inissisimanerisa pitsanngorsarneqarsimanerisa kiisalu atuisutut pisinnaatitaaffilinnik akuersisarnerup saniatigut pingaarutillsigut allanngortoqangaarsimanngilaq taamaattumillu innersuussutigissavagut siornatigut nalunaarusiarineqartarsimasut kiisalu it-mik nakkutilliissutit nalinginnaasut misissuiffigineqarnerannit nalunaarusiaq (2007-imi) kiisalu malinnaatitsilluni misissuinnermit nalunaarusiaq (2009-mi).

1.4.24 Aningaasaliiffissatut pilersaarutini missingersuusianut assigisaanullu oqaaseqaatit

Kommunet aquneqarnerannut inatsisimmi § 46 imm.1,3 malillugu naatsorsuutitut ilaasussaapput kommunemi aningaasaliiffissanut pilersaarutini, ukiunut arlalinnut missingersuusiani assigisaanilu tunngavissanut nassuaatit. Malugeqquvarput naatsorsuutitut tamakku ilanngunneqarsimanngimmata ilanngunneqarsimallutillu takussutissiat oqaaseqaatillu atortussat missingersuutit akuerineqarnissannut tunngasut. Inassutigissavarput siunissami tamakku aamma tamanut saqqummiunneqartalissasut ukiumoortumik naatsorsuutitut ilanngullugit.

1.4.25 Nuummi kalaalaraq

Ilisimatinneqarpugut Kalaalaraq immikkut naatsorsuuteqartinneqartartoq taakkuli 2011-mi 2012-imilu takusimanngilagut taamaattumillu taakku immikkut kukkunersiorsimanatigit. Kalaalaraq kommunep naatsorsuutaani teknikkeqarfimmit akiligassat peereerlugit 2012-imi aningaasartuuteqarfiuvoq 3,6 mio.kr.-t nalinginut. Akiligassat peereerlugit aningaasartuutitut akuliunneqarput isertitat 502 t.kr.-t aningaasartuutillu 4.112 t.kr.-t.

Inassutigissavarput naatsorsuutit piaarnerpaamik suliarineqassasut kommunellu iluani akuerineqarlutik kukkunersiunermit ingerlaqqissammata. Ilisimatinneqarpugut kommunep Kalaaliaqqallu akornanni ingerlatsinermut isumaqatigiissuteqartoq taannali suli tiguneqarsimanngilaq. Inassutigissavarput kommunep aningaasartuutai isumaqatigiissummut pineqartumut nikinganersiorneqassasut.

2. Ukiumoortumik naatsorsuutitut oqaaseqaatit

Pingaarnerusutigut naliliivugut 2012 ukiumoortumik naatsorsuutit Kalaallit Nunaanni kommunet naatsorsuutaat pillugit aalajangersakkat atuuttut malillugit saqqummiunneqartut aalajangersakkallu

taakku malillugit 2012-imi kommunep ingerlatsinermi sanaartornermilu suliaani kiisalu kommunep 31. december 2012-imi aningaasaqarnikkut inissisimaneranik takutitsillutik.

2.1 Angusat

2.1.1 Isumaginninneq, 466.859 t.kr. (2011: 457.294 t.kr.)

Naatsorsuutini kontit pingaarnerit makkua pineqarputi:

	2012 t.kr.	Aningaasaliis- sutit t.kr.	2011 t.kr.
Ulluunerani paaqqinniffinni inissat akeqanngitsut	338	562	546
Meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiissutit	121.888	110.774	117.869
Siusinaartumik pensionisiat	31.521	39.911	34.483
Akilersuutit *	7.036	8.176	8.126
Pisortanit ikiorsiissutit	64.750	64.629	57.923
Isumaginninnermi akiliutit allat (ernineq, ineqarnermut tapit)	20.184	21.445	20.290
Utoqqaat (utoqq.pensionisiat)	96.418	101.467	104.621
Innarluutillit	120.413	122.176	110.602
Isumaginninnermi aningaasartuutit allat	<u>4.312</u>	<u>4.980</u>	<u>2.834</u>
	<u>466.859</u>	<u>474.120</u>	<u>457.294</u>

*) Malugeqquneqarpoq akilersuutit aamma utertitsisussaanermik ilaqarmata taamaattumillu pissarsiassani aamma ilaasarlutik. Ingerlatsinermut aningaasartuutit naatsorsuutini tunngavissat pissarsiassanut allanut tunngasut malinnigilaat pissarsiassanik nalikilliliisoqarneq ajormat. Ingerlatsinermi aningaasartuutitut tamarmiusunut ilaapput ukiuni siuliini akilersuutit nalikilliartuaartitsisimanerit.

Meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiissutit, 121.888 t.kr.

Misiligitut tigusarluta angajoqqaarsiat pisartagaat nalinginnaasut misissorpagut tunniussallu malittarisassat atuuttut malillugit tunniunneqartarsimanersut misissorlutigit taamatullu uppersaataat. Misiligitut tigusat tamarmik Tasiilaminngaaneersuupput.

Akulikitsumik naammattoortarpagut uppersaatissartaqanngitsut imaluunniit uppersaatip akiliutillu akornanni ataqtiginneqannginnera. Aammattaaq naammattoorpagut kukkusumik kontomut inissisiterit, tassa akiliutit angajoqqaarsiat pisartagaannut attuumassuteqanngitsut.

Inassutigissavarput sulineri periutsinik pilersitsisoqassasoq qulakkeerniarlugu akiliutit malittarisassat atuuttut malillugit pisarnissaat kiisalu uppersaatit taakkununga tunngasut piunissaat.

Siusinaartumik pensionisiat, 31.521 t.kr.

Suliat inunnut ataasiakkaanut tunngasut toqqakkat misissorpagut paasiniarlugu siusinaartumik pensionisianik naatsorsuisarneq malittarisassat akillu atuuttut malillugit pisarnersut. Tassunga atatillugu misiligutinik tiguisarluta misissorpagut kommunalbestyrelsi akuersisinneqartarnersoq Suliassa qarfini ataatsimoorussanut ataatsimiisitaq aqqutigalugu. Kukkunersiunitsinnut atatillugu kommunep Namminersorlutik Oqartussanutt paasiniarlugu Namminersorlutik Oqartussanit utertoortissat eqqortumik naatsorsorneqarsimanersut.

Nalinginnaasumik amigaataapput isertitanut assigisaanullu tunngatillugu uppersaalluni atsiorerit. Taakkua saniatigut paasineqarpoq kukkunerit siusinaartumik pensionisiat utoqqalinermit pensionisiant nuunneqanngitsoortarnerannut tunngasut, tamanna pisinnaatitaaffinngoraangat pisartussat kiisalu akiliutit kommune qimallugu nuukkaanni tunniunneqartarsimasut akiligassarsitsinermik kinguneratik. Kingullernut marlunnut tunngatillugu Nunap Karsianit utertoornissaq kukkusumik tungaveqarluni pisussanngussaaq.

Pisortanit ikiorsiissutit, 64.750 t.kr.

Misiligutinik tiguisarluta pisortanit ikiorsiissutinik naatsorsuisarneq akiliutigineqartullu uppersaataissaqarneq malittarisassat atuuttut malillugit ingerlanersoq misissorparput. Ataatsimut isigalugu naliliivugut Nuup avataani naatsorsuinissamut immersugassaq atorneqanngisaannartoq. Inasutigissavarput immersugassamik atuineq tamani atuutitinneqalissasoq, taanna ikiortigalugu naatsorsuinermit ilanngutassat tamarmik ilanngunneqartalerniassammata. Aningaaserivimmi uninngasuutitut uppersaatipt tunniunneqarnissaanik piumasaqarneq ilaatigut atorneqarneq ajorsimavoq taamalu isertitallit akiligassinneqanngitsoortarlutik.

Arlaleriarluni innuttaasunut 65-it sinnerlugit ukiulinnut pisortanit ikiorsiissutinik tunniussisoqartarsimavoq. Utoqqalinermit pensionisiallit pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaatitaanngillat. Aamma selskabit inuillu ataasiakkaat akiligassallit nalunaarsuiffimmi allassimapput. Nalunaarsukkat ataavartumik misissorneqartartussaapput, taamaaliornikkut kukkusumik inissitat sumiinneri paasineqarniassammata.

Aamma kukkusumik kontomut inissiinerit amerlasuut naammattuugassaapput, taakkuullutik kontomut allamut inissitassaagaluit imaluunniit cpr.nr.-mut allamut.

Ineqarnermut tapit, 16.806 t.kr. (tam. 41.974 t.kr. Nam.Oqart. utertoortissat pinnginnerini)

Immikkoortoq misissuiffigaarput misiligutinillu tiguisarluta kukkunersiunermit suliat toqqakkat misissorlutigit, tassunga ilanngulugu misissorlugit naatsorsuinerit tunniussallu ineqarnermut tapeqartitsinermi malittarisassat akiliutillu atuuttut malillugit ingerlanneqarsimanersut.

Paasivarput ukiuni siuliini ileqqorisimasat qimallugit isertitat maannakut atuuttut malillugit naatsorsuisarneq nalinginnaasumik atorneqalersimasoq taamalu ineqarnermut tapinut peqqussut malillugu

naatsorsuisoqartartoq. Ineqarnermut tapinik naatsorsuisarneq kukkunernik ulikkaarpoq, isertitat qaf-faateqarneranni tapinik appartitsisarnermut tunngatillugu. Inassutigissavarput misissorneqassasoq systemimi naatsorsuinerup inissititerneqarnerani kukkuneqarnersoq.

Sulianut mappeniittut uppersaaitit ilaatigut amigartarput taamaattumillu inassutigissavarput upper-narsaatinik piumasaqarnissamut toqqorterinissamullu malittarisassat sukaterneqarnissaat.

Erninersiutit, 1.102 t.kr. (tam. 11.016 t.kr. Nam.Oqart. utertoortissat pinnginnerini)

Immikkoortoq misissuiffigaarput misiligutinillu tiguisarluta kukkunersiuinitsinni suliat toqqakkat misissuiffigalutigit tassunga ilanngullugu misissorlutigit erninermut atatillugu sulinnigiffeqarnerup nalaani ullormusiat malittarisassat akiuliutillu atuuttut malillugit naatsorsorneqarlutillu tunniunneqartarnersut.

Siornatigutuulli naatsorsuinermi kukkunernik naammattoorsisarpugut kiisalu tunniussassanut tunngavissani, amerlanaakkanik ikinaakkanillu tunniussisoqartarsimalluni. Amerlasuuni ullormusiassat sap.ak. 34-t amerlanerpaaffissaatitaasut sinnerlugit tunniunneqartarsimapput. Inassutigissavarput naatsorsuinerit tamatigut misissorneqartassasut sulisumillu allamik naatsorsuisuunngitsumik akueri-neqaqqaartussasut.

Utoqqalinermi pensionisiat, 11.923 t.kr. (96.549 t.kr. Nam.Oqart. utertoortissat pinnginnerini)

Suliat inunnut ataasiakkaanut tunngasut toqqakkat misissorpagut takuniarlugu utoqqalinermi pensionis-ianik naatsorsuineq malittarisassat akiliutillu atuuttut malillugit pisarnersoq.

Siornatuulli isumaqarpugut immikkoortumi nakkutilliinissaq tunngaviulluinnartoq pitsaaliuinerul-lunilu kukkunernik paasisaqarfiusussaq pisariaqartoq. Pitsaaliulluni nakkutilliineq tassaasariaqarpoq pensionisiat aningaasartassaannik tunngaviusunik tapinillu aalajangersakkanik misissuisartussaq naatsorsuinermi peqataasimanngitsoq, taannaasinnaalluni nakkutilliiffimminngaaneersoq. Misissuineq taanna ingerlanneqartariaqarpoq ukiumoortumik naatsorsuinermi. Paasiniaalluni nakkutilliinerup suli-assartarissavaa nalunaarsukkanik misissuineq, tunniunneqartartut aningaasartaat amerlavallaalersinna-git taamalu pensionisialimmut ajoqutissanngorpallaartinnagit kukkunerusunnaasunik iluarsisarnissaq anguniarlugu. Isumaqarpugut annikikkaluartumik iliuuseqarnikkut kukkunerit misiligutinik tiguisar-luta misissukkatsinni paasisatta amerlanersaat pitsaaliorneqarsinnaagaluartut.

Ilisimatinneqarpugulli nakkutilliinermi periutsinik atortitsisoqalersimasoq kukkunerit suunerik malus-sarniarsinnaasunik, naliliinerpulli naapertorlugu sukumiinerusumik nakkutilliinissaq suli pisariaqar-poq.

Utoqqalinermi pensionisiat tunngaviusumik aningaasartassaannik naatsorsuisarnerup kukkuner-siorneqarnera pingaarutillsigut oqaaseqaateqarnissamut tunngavissiiingiliaq. Saniatigut isertitassatut

naatsorsuutigisanut eqqortumik naatsorsuisarnek sammineqarnerusariaqarpoq kiisalu pensionisiallit nunanit allaneersut tamakkiisunik utoqqalinermi pensionisiaqalissagunik ukiuni 40-ni Naalagaaf-feqatigiinnerup iluani najoqarsimanissaannik malittarisassamut tunngatillugu eqqortumik naatsorsuisarnissaq sammineqarnerusariaqarluni.

2.1.2 Atuartitaaneq kulturilu, 504.462 t.kr. (2011: 478.159 t.kr.)

Atuartitaanermut kulturimullu aningaasaliissutit tamakkiisut 489.376 t.kr.-upput ilanngaattissallu peerlugit atuinerussut 15.086 t.kr.-ullutik.

Siornatuulli sulinermi periutsinut najoqqutassat maleruagassallu nalinginnaasut amigaataapput, taakku takussutissiissagaluarlutik kikkut ulluinnarni sullissiinermik, nikinganersiuiinermik malinnaatitsillunilu suliaqarnermik assigisaanillu akisussaasuunersut. Aammattaaq takuneqarsinnaasariaqaraluarpoq illup iluani nakkutilliissutit sorliit pilersinneqarsimanersut, kukkussutaasinnaasut amigaatillu taakkunngalu iluarsiiissutit qulakkeerniarlugit sunik pilersitsisoqarsimanersoq.

Immikkoortup ilinniartitsisut akissarsiaannut tunngasortaanni ataasiakkaat atorfininnerminni isumaqatigiissutaannut uppersaattitigut sukaterinissaq pisariaqarpoq.

Naliliinerput naapertorlugu atuariit aningaasaqarnerannik ataavartumik malinnaatitsilluni suliaqarnissaq kingulliunneqarsimavoq, pingaarnertinneqarsimammata suliassat allat siunissami iluarsisassanut tunngasut (soorlu missingersuusiorneq) kiisalu suliassaqaqfimmi ataqatigiissaarisutut atorfeqartup taarserneqarnera. Suliassaqaqfimmi ataqatigiissaarisup atuariit pisortaat peqatigalugit malinnaatitsilluni suliassaq isumagisassaraa. Suliassanik pilersaarusiornermi oktobarimi nalunaarutini nikinganersiuiineq aatsaat novembarimi aallartinneqarsimavoq, tassunga pissutaalluni kisitsisinik katersugassanik amigaateqarsimaneq.

Ukiuni siuliinisuulli sulinngiffeqarnermi akiliutitilluni angalasarnermut tunngatillugu sulinermi periut-sinik sukaterinissaq suli pisariaqartinneqarpoq. Ilisimavarput Sulisoqarnermut immikkoortortami malittarisassanik nutaanik suliaqartoqartoq. Malittarisassanut ilaasariaqarput Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut eqqortumik nalunaaruteqartarnissap qanoq qulakkeerneqartariaqarnera, takuuk immikkoortoq 1.4.7.2.

Ulluunerani paaqqinniffinni eqqaasitsisarnermi, kalerrisaarisarnermi anisitsisarnermilu sulinermi periuseqarnissaq ileqqussamisut atuutinngilaq. 2012-imi novembarip qaammataani januaarimili 2012-imi eqqaasitassat kalerrisaagassallu suneqarsimanngillat. Inassutigissavarput tassani sukaterisoqarnissaa.

Timersortarfissuup atorneranut tapiissutini tunisinermik akuersissuteqarnissamut uppersaattit amigartorujussuupput. Aammattaaq nakkutigineqanngillat tapiissutini tunniussat tunniunneqartussat

sinnerlugit pisarnersut. Inassutigissavarput tamanna piaartumik iluarsiniarlugu tapiissuteqartarnermut tunngasut erseqqissunik malittarisassaqartinneqalissasut.

2.1.3 Sanaartukkat, 99.752 t.kr. (2011: 138.844 t.kr.)

Ukiumi atuinerup aningaasaliissutitut naleqqiunnera imatut takussutissartaqarpoq:

	Atuineq t.kr.	Aningaasaliissutit t.kr.	Nik. t.kr.
70 Inissianik sanaartornermut aningaasartuutit	36.323	30.630	(5.693)
71 Allaffissorneq	11.022	11.154	132
72 Teknikkeqarneq	3.121	7.407	4.286
73 Suliffeqarneq inuussutissarsiornerlu	0	(964)	(964)
74 Isumaginninneq	2.129	1.706	(423)
75 Atuartitaaneq kulturilu	15.928	23.066	7.138
76 Pilersuinermit ingerlatsivik	14.569	12.532	(2.037)
77 Nunagissaaneq	16.659	11.830	(4.829)
Katillugit	99.752	97.361	(2.391)

Sulianik nikinganersiuinissamut malinnaatitsillunilu suliaqarnissamut allassimasunik sulinermit periutsinut najoqqutassaqaanngilaq, tassunga ilanngullugit kukkusumik inissitsiterisinnaaneq amigaatinillu maluginngitsuugaqarsinnaaneq iluarsiinissarluk qulakkeerniarlugit illup iluani nakkutilliissutit.

Kukkunersiuineq ingerlanneqartoq tunuliaqutaralugu pingaarnerusutigut eqikkaalluta naliliivugut sanaartugassat pillugit sullissisarneq naammaginartumik ingerlasoq, uppersarsaatitulli ilanngussassanik uppersarsaatinillu allanik toqqortuisarneq pitsanngorsartariaqarpoq, sanaartornermut naatsorsuutit ataavartumik suliarineqartarniassammata. Naliliivugut malittarisassat pigineqartut malikkuminaatsineqartartut, pingaartumik uppersarsaatissanik toqqortuisarneq eqqarsaatigalugu.

Aammataaq innersuussutigissavarput immikkoortoq 1.4.19 sanaartornermut naatsorsuutitut tunngasoq kiisalu immikkoortoq 1.4.25 Kalaalliaqqamut tunngasoq.

2.2 Oqimaatigiissitsineq

2.2.1 Aktiat obligationillu, 34.962 t.kr. (2011: 34.962 t.kr.)

Aktiaatit ukiumi angusanut aningaaserivinnit nikinganersiorneqarsimapput uppersarsarneqarporlu ukiumi isertunik aamma/imaluunniit anisunik peqanngitsoq.

2.2.2 Aalajangersariikkanut aningaasaliissutit, 39.961 t.kr. (2011: 39.961 t.kr.)

Aalajangersariikkanut aningaasaliissutit kommunemit naatsorsuinermit nikinganersiorneqarsimannngilat paasivarpullu atugassanut kontomiittut 27 mio.kr.-t amigaataasut. Iluarsiisoqaannginnerani killiffik aningaaserivimmit ukiumi angusanut nikinganersiorneqarsimavoq.

Immikkoortoq 1.4.13 tassunga tunngasoq innersuussutigineqassaaq.

2.2.3 Kommunemit taarsigassarsiat, 240.475 t.kr. (2011: 231.789 t.kr.)

Kommunemit taarsigassarsiat tassaanerupput qularnaveeqqusiinernit pissarsiassat. Kommunep qularnaveeqqusiisimaneranit 10/40/50-init kiisalu 20/20/60-init taarsigassarsiat killiffii nikanganersiorpagut (212,6 mio.kr.-t) aamma ”attartortumiit piginnittumut” taarsigassarsiat (26,7 mio.kr.-t) taakkulu pingaarutilitsigut oqaaseqaateqarnissamut tunngavissiiingillat. Misiligutinik tigusisarluta qularnaveeqqusiinerit misissorpagut taakkulu pingaarnerusutigut oqaaseqaateqarnissamut tunngavissiiingillat.

Naatsorsuutini taarsigassarsianik allanik peqarpoq 1,2 mio.kr.-nik nalilinnik.

2.2.4 Pissarsiassat sivikitsumik akilersugassat, 383.939 t.kr. (2011: 389.057 t.kr.)

Kukkunersiuiunitsinni ilanngussat pingaarnerit tunngavissaannik misissuinerput tunuliaqutaralugu paasivarput sulii nalunaarsukkaat akornanni kukkusunik inissitanik amerlasuunik peqartoq taakkulu allaserineqarnerat immikkoortoq 2.1-miittoq innersuussutigissavarput.

Nalunaarsukkanik misissuisarnek sammineqarnerulersimavoq kiisalu akissarsianit siumoorutaasunik utertitsiniartarnernut tunngasut. Naliliinerpulli naapertorlugu kukkusumik inissitat sulii amerlapput suussusersineqarsimanngitsut iluarsineqarsimanatillu kiisalu siumoorutit akissarsianit ilanngaatiqarsimanngitsut assigisaalu.

Annaasaqaatissanik nalikilliliisarnermut tunngasunut naatsorsuutini tunngavissat pillugit ukiuni siulii-nisulli naliliivugut taakku inatsisiliuunneqarsimanerat naliliiffigineqaqqittariaqartoq, takuuk immikkoortoq 1.4.20.

31. december 2012-imi kommunalbestyrelsimut ilaasortat kommunemut akiitsui katillutik 233 t.kr.-upput, taakkunaannga 85 t.kr.-t maanna akiligassaallutik. Akiligassat pingaartumik ilaasortanut pingasunut tunngasuupput.

2.2.5 Aningaasat tigorianaanaat, 118.066 t.kr. (2011: 35.982 t.kr.)

Immikkoortoq 1.4.6-imi eqqartorneqartut 2012-ip ingerlanerani illup iluani nakkutilliineq suliner-milu periutsit atorineqartut eqqarsaatigalugit pitsanngoriartitsisoqarsimavoq.

Ukiup naanerani kukkunersiuiunitsinnut atatillugu aningaasanik tigorianaannarnik uninngasuutit nikanganersiorneqarsimanerat misissuiffigaarput. Immikkoortoq 1.4.6.-imi oqaaseqaatit tassunga tunngasut innersuussutigissavagut.

Aammattaaq aningaaserivinnut ataasiakkaanut attaveqaatit pillugit 31. december 2012-imi paasi-niaavugut. Immikkoortoq 1.4.6.2.-mi eqqartorneqartut pisinnaatitaanermut tunngasut innersuussutigis-savagut.

Siornatigut piumasaqaataasarpoq kommunemi aningaasat tigoriaannaat ingerlatsinermut sanaartornermullu aningaasartuutit katillugit annertussusaasa aalajangersimasumik procentiannik annertussuseqassasut. 2012-imi apriilip aallaqqaataani piumasaqaat taanna taarserneqarpoq kommune qaquguluunniit aningaasanik tigoriaannarnik peqartussanngorlugu pisussaaffiit ataavartumik akilersornissaannut naammattunik.

Kommunalbestyrelsip akuerisaanik 2013-imut missingersuutini takuneqarsinnaavoq naatsorsuutigineqartoq 2013-ip naanerani aningaasat tigoriaannaat 119,1 mio. kr.-nik annertussuseqassasut, tamanalu isumaqarpoq taarsigassarsisoqassasoq 89,8 mio.kr.-nik.

2.2.6 Namminerisamik aningaasaatit, 716.052 t.kr. (2011: 637.192 t.kr.)

2012-ip aallartinnerani namminerisamik aningaasaatit 31. december 2011-mi namminerisamik aningaasaatinut nikinganersiorneqarput.

Qularnaveeqqusiissutini akiligassanik iluarsiissutissanut kukkusumik naatsorsuuserinermi ilanngussat aningaasanngorlugit ima amerlatigipput allaat tamanna ukiuni siuliini naatsorsuutini tunngaviusumik kukkusimanertut isigisariaqarluni. Kukkunerit tunngaviusut ukiup aallartinnerani namminerisamik aningaasaatini iluarsineqartarput taamalu naatsorsuutit kukkuneqanngitsutut isikkoqalersarlutik.

2012-ip aallartinneranit naaneranut namminerisamik aningaasaatini ingerlaartitat imatut nasuiaatissaqartinneqarput:

	<u>t.kr.</u>
Killiffik 1. januar 2012	606.252
Tunngaviusumik kukkunneq Attartortumiit piginnittumut akiligassanut tunngasoq	29.034
Tunngaviusumik kukkunerup ilaa akit allanngorarnerannut qularnaveeqqummut tunng.	<u>1.906</u>
Killiffik 1. januar 2012 tunngaviusumik kukkunerimik iluarseeereernermi	637.193
Qularnaveeqqusiinernut iluarsiissutit	
(qularnaveeqqusiinernik pisoqqanik 2012 nalunaarsuinnermut tunnganerusoq)	10.995
2012-mi akit allanngorarnerannut qularnaveeqqummik nalikilluartuaartitsineq	(3.681)
Akilersuutinit akilerallakkanut taartit, ilanngaatit peereerlugit	6.642
Pis. Ikorsiissutinit utertut ingerlatsinermut ilanngussat	572
2012-imi ukiumi angusat	<u>64.331</u>
31. december 2012-imi namminerisamik aningaasaatit	<u>716.052</u>

2.2.7 Akiitsut sivikitsumik akilersugassat, 80.778 t.kr. (2011: 72.604 t.kr)

Soorlu immikkoortoq 1.4.12-imi eqqartorneqartutut akiligassaqaarfiit tamakkiisuunerat qularnartoqarpoq.

Akiitsuni sivikitsumik akilersugassani allat tasaanerupput akissarsianut tunngasut killiffii taakkulu annertunersaat uppersaaitut ilanngussanut nikinganersiorneqarsimapput, takuuk immikkoortoq 1.4.16. Naatsorsuutini ilaapput pisoqqat arlaqartut aamma pissarsiassaniittut, taamalu ilanngaait peereerlugit naatsorsorneqarsimasut taamatulli periaaseqarneq naatsorsuutini ilisimatitsinissamut tunngatillugu pissusissamisuunngilaq.

2.2.8 Aningaaserivinnit taarsigassarsiat realkreditimillu taarsigassarsiat, 19.471 t.kr. (2011: 20.653 t.kr.)

Naatsorsuutini tassunga tunngasut taamaallaat Najukkami Sanaartornermullu Aningaasaateqarfimmit taarsigassarsiaapput.

Taarsigassarsiat uppersaaitut avataaneersunut nikinganersiorpagut taakkulu oqaaseqaateqarnissamut tunngavissinngillat.

2.2.9 Akiligassanut iluarsissutit, 2.126 t.kr. (2011: 2.361 t.kr.)

Naatsorsuutini taakku tassaapput atugassatut uninngasuutit (1,6 mio.kr.) kiisalu akiligassat aningaasaateqarfiit legatillu pigisaat (0,5 mio.kr.)

Innersuussutigineqassapput immikkoortut 1.4.5, 1.4.14 aamma 1.4.15 akigassanut iluarsissutit attartortumiit piginnittumut qularnaveeqqusiinerit kiisalu akit allanngornerannut qularnaveeqqut.

4. Paasissutissat allat

4.1 Pisortat naatsorsuutini atsiortut uppersaaitut

Immikkoortunik kukkunersioruminaatsunik kukkunersiuinitsinnut atatillugu pisortat 2012-imi ukiumoortumik naatsorsuutitut tunngatillugu naatsorsuutitut saqqummiunneqartunut uppersaallutik atsiortut.

Aamma innersuussutigineqassaaq immikkoortoq 1.4.5. kukkunertut iluarsineqarsimasunut iluarsineqarsimanngitsunullu tunngasut kiisalu naatsorsuutini qularnarsinnaasut.

4.2 Kommunalbestyrelsen nalunaarusiaa misissuineq naatsorsuuserinermilu ileqqussanik malinninnissaq

Misissorpagut kommunalbestyrelsen pisussaaffini malissimanerai inatsisillu malillugit nalunaarusianik, nalunaarsuinerinik, nalunaarusiornerinik assigisaanillu pilersitsillunilu ingerlatsisimanersoq. Aammattaaq misissorparput kommunen immikkoortuni pingaarutilinni tamani naatsorsuuserinermi ileqqussarititaasut malissimanerai. Innersuussutigissavagulli immikkoortut 1.4.3 aamma 1.4.5.

4.3 Suliat siunnersuinermit ikiorsiinernullu tunngasut

13. august 2012-imi kukkumersiuinitsinnit nalunaarusiornitta kingorna kommune makkuninnga sul-lipparput:

- Nam.Oqart. oqimaaqatigiissitsinermik kukkumersiuineq
- Piorsaanermut Ingerlatsivimmi allaffissornermik kukkumersiuinerup nanginnera
- Sanaartornermi atuinermik kukkumersiuineq
- Tasiilaq pillugu suliatigut iliuusissanik isumaqatigiissutit
- Suliffissaaleqinermik misissuineq
- Akissarsianik nikinganersiuinermi oqaloqateqarnikkut ikiorsiineq
- Sulinngiffeqarnermi aningaasarsiat pillugit oqaloqateqarnikkut ikiorsiineq
- 2012-imi naatsorsuutini inaarsaanermi ikiorsiineq

4.4 Sillimmasertarnermit tunngasut

Kukkumersiuinitsinni kommunep sillimmasertarneranut tunngasut ilaanngillat. Inassutigissavarput kommunep minnerpaamik ukiumut ataasiarluni sillimmasersimanermut matussutissat ataatsimut sil-limmasiisarfik akunnermiliuttorluunniit peqatigalugu misissortassagaa, matussutissatut akiliutit assi-gisaasalu naliliiffigineqarnissat siunertaralugu, tassunga ilanngullugit sillimmasiinernut matussutissat naammannersut naliliiffigalugit kiisalu kommunep suliaasaqarfinni immikkut ittuni sillimmasernissar-tik amigaatigineraat naliliiffiginialugu.

Naatsorsuutini inaarsaalluta suliaqarnitsinnut atatillugu naatsorsuutitut pisortat uppersarsarpaat sil-limmasernissat kommunep pigisaanut missingiunneqartut ajutoorsinnaanerlu eqqarsaatigalugu naam-mattumik sillimmaserneqarsimasutut missingiunneqartut sillimmaserneqarsimasut.

5. Kukkumersiuinermit ingerlanneqartumik eqikkaalluni naliliineq

5.1 Ukiumi kukkumersiuinermit eqikkaalluni naliliineq

Kommunalbestyrelsen ukiumoortumik naatsorsuutit maannakkutut isikkoqartillugit akuerlugit atsius-sappatigit nangaassuteqarnata kukkumersiuinerput uppersarsarlugu atsiussaagut imatut oqaaseqarfiga-lugit:

Kukkumersiuusup arlaannaanulluunniit qilersorsimasuunngitsup upper-narsaalluni atsiornera

Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsimut

Ukiumoortumik naatsorsuutit ukiumut naatsorsuusiorniusumut 1. januar – 31. december 2012-imut tunngasut kukkunersiorpagut, naatsorsuusiornermut aalajangersakkat pillugit Inatsartut inatsisaat nr. 22, 18. november 2010-meersoq kommunep aqunneqarneranut kommunellu karsia naatsorsuutaalu pillugit peqqussut malillugu suliarineqarsimasut.

Pisortat ukiumoortumik naatsorsuutitut akisussaaffiat

Ukiumoortumik naatsorsuusiornissaq pisortat akisussaaffigaat taakkulu kommunep aqunneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 22, 18. november 2010-meersumi kiisalu kommunep Karsianik Naatsorsuutaanillu peqqussummi naatsorsuusiornermut aalajangersakkat malillugit eqqortumik takutitsisunik. Pisortattaq akisussaaffigaat illup iluani nakkutilliinermi pisortat pisariaqartitaat malillugit ukiumoortumik naatsorsuutitut pingaarnerusutigit kukkusumik paasissutissiinermik ilaqanngitsunik suliaqarnissaq, kukkusumik paasissutissiinerit peqqusersiormanermik kukkunernilluunniit pissuteqaraluarpata kiisalu akisussaaffigalugu naatsorsuusereriaatsip atorneqartussatut toqqarneqarsimasup atorneqartullu siunertamut tullu-artuunissaa kiisalu naatsorsuutitut missingiussinerup pissutsinut atuuttunut naapertuuttuunissaa.

Taakkua saniatigit pisortat akisussaaffigaat iliuutsit ukiumoortumik naatsorsuusiornermut tunngasut aningaasaliissutissunut, kommunalbestyrelsip aalajangersarsimasaanut allanut, inatsisinut, maleruagqusanullu allanut naapertuuttuunissaat taamatullu aamma isumaqatigiissutaasimasunut periaatsinullu ilisimaneqartunut.

Kukkunersiuisup akisussaaffia

Uagut akisussaaffigaarput ukiumoortumik naatsorsuutitut tunngavissatut kukkunersiukkagut pillugit eqikkaalluta naliliinissarput. Kukkunersiuiernerput ingerlapparput kukkunersiuisarneq pillugu maleruagassat nunat tamat akornanni atuuttut malillugit kiisalu Kalaallit Nunaanni kukkunersiuiernerut inatsisiliorneq kukkunersiuiinermilu ileqqussarititaasut atuuttut malillugit. Tamatuma piumasaraa ileqqussarititaasunik malinninnissarput taamalu kukkunersiuiernerup pilersaarusiornerni ingerlanneranilu qulakkeerniartussaavarput ukiumoortumik naatsorsuutit pingaarutilitsigit paasissutissanik kukkusunik ilaqannginnissaat.

Kukkunersiuiernerut ilaapput iliuutsit ukiumoortumik naatsorsuutit atorneqarsimasut paasissutissallu uppersaataannik katersisarnermut tunngasut. Kukkunersiuiinermi iliuutsinut aalajangiisuusarput kukkunersiuisup naliliinera, tassunga ilanngullugu ukiumoortumik naatsorsuutit pingaarutilitsigit paasissutissanik kukkusunik ilaqarsinnaanerannik naliliineq, tamanna peqqusersiormanermik kukkunermilluunniit tunngaveqarsimappat. Nalornissutaasinnaasunik naliliinermi kukkunersiuisup illup iluani nakkutilliissutit kommunep ukiumoortumik naatsorsuutaasa suliarineqarnerannut tunngavissut eqqortumik takutitsinersut misissortarpai. Tamatuma siunertaraa kukkunersiuiinermi iliuusissanik pissutsinut atuuttunik tullu-artutunik suliaqarnissaq kommunemilu illup iluani nakkutilliissutit atorsinnaassusaannik eqikkaalluni naliliinerunngitsumik. Kukkunersiuiinermi aammattaq naliliiffigineqartarpoq pisortat naatsorsuusereriaatsimik atukkamik toqqaasimanerat tullu-artuunersaq, pisortat naatsorsuutitut missingi-

ussaaf naapertuuttuunersut taamalu ukiumoortumik naatsorsuutit tamarmiusut saqqummiun-neqarnissaannut.

Kukkunersiuinermut aamma ilaapput sulinermit periutsit illullu iluani nakkutilliissutit piler-sinneqarsimasut naliliiffigineqarneri, taakku iliuutsinut ukiumoortumik naatsorsuutitut tunngasunut tunngavissaqqinnersut paasiniaarlugit kiisalu aningaasaliissutissatut nalunaaru-tigineqarsimasunut, kommunalbestyrelsen aalajangigaanut allanut, inatsisinut maleruaqqusa-nullu allanut kiisalu isumaqatigiissutaasimasunut periutsinullu naapertuuttuunersut paasinia-rlugit.

Isumaqarpugut kukkunersiuinermi uppersaattit pissarsiarineqarsimasut naammattut eqik-kaallunilu naliliinissamut tunngavissatut atorineqarsinnaasut nangaassutitaqarlutilli.

Nangaassutit

Eqikkaalluni naliliinermut tunngavissat nangaassutitallit

Akiitsuni sivikitsumik akilersugassani kisitsisini sanilliussani 2011-meersuni ilaapput 45,4 mio.kr.-t, tassani akileraarutini A-ni akiligassanut kiisalu AMA-mut akiligassanut katillugit 26,2 mio.kr.-t. Sinneruttut 19,2 mio.kr.-t tasaanerupput sulinngiffeqarnermi aningaasarsias-sanit akiligassaanerusut (17,1 mio.kr.) kiisalu pensionisianut akiligassat. Taakkununga kuk-kunersiuinermi uppersaatinik pissarsinnaasimanngilagut taamaattumillu kisitsisit anner-tussusaat 2011-mi akiitsut sivikitsumik akilersugassat sanilliussassartaannut ilanngun-neqarsimasut nangaassuteqarfigalutigit.

Nangaassutit pillugit eqikkaalluni naliliineq

Isumaqarpugut ukiumoortumik naatsorsuutini, nangaassutit kingunerisinnaasaat eqqaas-sanngikkaanni, nangaassutit pillugit eqikkaalluni naliliinermi allaaserineqartutut, kommunep pigisaanik, akiligassaanik kiisalu 31. december 2012-imi aningaasaqarnikkut inissisimanera-nik aammalu ukiumi naatsorsuusiortiusumi 1. januar – 31. december 2012-imi kommunemi suliarineqarsimasut naatsorsuusiortinermi aalajangersakkat kommunep aqunneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat 18. november 2010-meersoq kiisalu kommunep Karsiaa Naatsor-suutaasalu peqqussutaat malillugu suliarineqarsimasut.

Taakkua saniatigut naliliivugut naatsorsuutini saqqummiinermi iliuutsit pingaarnerusutigut aningaasaliissutissatut nalunaarutigineqarsimasut, kommunalbestyrelsen aalajangigai allat, inatsisit, maleruaqqusallu allat kiisalu isumaqatigiissutit periaatsillu atuuttut malillugit sulia-rineqarsimasut.

Naatsorsuutini nangaassut pillugu ilassutitut paasissutissat

Kommunemi naatsorsuusiortinermut ileqqussarititaasut malillugit naatsorsuutit sulia-rineqarsimapput missingersuutillu kommunalbestyrelsimit akuerineqarsimasut sanilliullugit angusani takussutissiorneqarsimallutik. Missingersuutit kukkunersiorneqarsimanngillat.

Pissutsit allat pillugit ilassutitut paasissutissat

Eqikkaalluta naliliinerput allatut isummerfiginngikkaluarlugu ilisimatitsissutigissavarput nali-liinerput naapertorlugu isumaqaratta kommunep aqutsinermi inatsimmi sulinermi periutsit illullu iluani nakkutilliissutit pilersinnissaannut kiisalu illersorsinnaassusilimmik siunertamul-lu tulluurtumik aqqissuunnissaannut piumasaqaataasut naammattumik malinngikkai. Tama-tuma kingunerisinnaavai kommunep naatsorsuusiorderani inatsisinillu malinninniorderani piaarinani piaaraluniluunniit kukkuluttorsinnaaneq amigaaeqarsinnaanerluunniit.

Immikkoortuni pingaarutilinni sulinermi periutsit atorneqartut illullu iluani nakkutilliissutit nakussassarniarlugit suliniutit aallartisarneqarsimapput, taamaaliornikkut naatsorsuutiniq saqqummiussinermi eqqortunik tunngavissaqarnissaq ikiorsiiffiginiarlugu kiisalu ukiumoor-tumik naatsorsuutini iliuutsit aningaasaliissutissatut nalunaarutigineqarsimasunut, kommunal-bestyrelsiq aalajangigaanut allanut, inatsisinut maleruaqqusanullu allanut kiisalu isu-maqatigiissutitut periutsinullu tulluurtuunissaat qulakkeerniarlugit. Suliassaq taanna suli naammassineqarsimanngilaq.

Nuuk, ulloq 31. juli 2013

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Peter A. Wistoft

statsautoriseret revisor

Per Jansen

statsautoriseret revisor

6. Kukkunersiuinerup siunertaa annertussusaalu kiisalu akisussaaffiup agguarneqarsi-manera**6.1 Kukkunersiuinerup siunertaa annertussusaalu**

Kukkunersiuinerup siunertaraa ukiumoortumik naatsorsuutiniq uppersassuseqarnerulersitsinissaq. Misissortarparput ukiumoortumik naatsorsuutiniq suliaqarneq inatsisiliornermut assigisaannullu uki-umoortumik naatsorsuusiordermi piumasaqaataasut naapertorlugit naammassiqarfiusimanersut.

Kukkunersiuineq sulinermut tunngavissat atuuttut malillugit pilersaarusiorderneqarlunilu inger-lanneqartarpoq nalornissutaasunik misissueqqissaarluni taamalu suliap annersaa ukiu-moortumik nalunaarusiami kommunep naatsorsuusiordermut nalunaarusiordermullu systemii-sa ilaannik misissuinermiittarpoq sulinermilu periutsini allani pingaarutilitsigut kukkuffiusin-naanerpaasutut naliliiffigineqarsimasuni. Kukkunersiuinermi siunertaanngilaq kukkunernik pingaaruteqanngitsunik taamalu ukiumoortumik naatsorsuutit ataatsimut naliliiffigineqar-nerannik allannortitsisussaannngitsunik paasisaqarnissaq iluarsisaqarnissarlu.

Nalornissutaasinnaasunik naliliinitsinnut tunngavissatut pissutsit kommunemut tunngasut ilaatigut makkuusut paasissutissanik pissarsiorfigisarpagut:

- inatsisit attuumassuteqartut pissutsillu avataaneersut allat
- Suliati naatsorsuusereriaaserlu atorneqartoq
- Anguniakkat, suliassatut aalajangersakkat niuernermilu nalornissutaasinnaasut taak-kununnga tunngasut
- Sulinermit periutsit atorneqartut kommunillu iluani nakkutilliinermut systemit.

Kukkunersiuinitta pilersaarusiorderneratut atatillugu kukkunersiuinermit nalornissutaasinnaasunik iluamik naliliinissarput anguniarlugu kommunep illup iluani nakkutilliinermut systemia misissortussaavarput nakkutilliissutit aalajangersimasut ilanngullugit, tassunga ilanngullugu naatsorsuutit suliaqarnermik nakkutilliineq.

Kukkunersiuinitsinni nalornissutaasinnaasunik naliliiniarnitsinnut atatillugu amigaatinik sanngeequtaasinnaasunilluunniit it-mik nakkutilliissutit nalinginnaasuni naammattoorsigutta, kommunep illup iluani nakkutilliissutaanni naatsorsuutit saqqummiinissamut pingaarutillit misissuiffigisussaavagut.

Kukkunersiuinermit uppersaartitut ilanngussat tamakkerlugit nuussinerillu misissorneq ajorpagut misiligitinilli tiguisarluta uppersaartitut ilanngussanik allatulluunniit ililluni naatsorsuuserinerup ukiumoortumillu naatsorsuutit ilumuussusaannik uppersaartinik pissarsiniartarpagut. Tassunga atatillugu illup iluani nakkutilliissutit misiligitarpagut, tamanna ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunersiorneqarnerisa pisariaqartippassuk.

Kukkunersiuinermit ilaavoq naatsorsuuseriaatsimik atorneqartumik naliliineq isummernerlu kiisalu pisortat naatsorsuutit missingiussaannik naliliineq.

Ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunerit pingaarutillit piaarinani piaaraluniluunniit iliuutsinit iliuuseqanngitsoorsimanernilluunniit pissuteqarsinnaapput. Kukkunernik pingaarutillinnik pinngitsoortitsinnaanermut tunngavissaq pingaarnerusoq tassaavoq nalunaarsuinermit systemit qanoq aqqissuussaananerit kiisalu sulinermit periutsit atorneqartut atorlugit illup iluani nakkutilliinerup toqqissisimanartumik ingerlanissaa qulakkeerneqarsimanersoq, tassunga ilanngullugit peqqusersiornerit innarlutillu.

Kukkunersiuinitsinni suliatsinnut atatillugu mianernartunik malussarniartussaananerput atorlugu pissutsit peqqusersiorsinnaanermut innarluttunullu allanut tunngasut malussarfiginiartussavagut. Tassunga atatillugu kukkunersiuinerup pilersaarusiordernerit makkua pissarsianinartarpagut:

- Pisortat naliliinerat naapertorlugu ukiumoortumik naatsorsuutit peqqusersiortoqarsimanerani pissuteqartumik pingaarutlitsigut kukkunernik ilaqarnersut
- Naatsorsuusiornermi nakkutilliinermilu systemit pitsaaliuinissaq siunertaralugu iliuutsit pisortanit atuutsinneqalersimasut taakkulu naliliinerat
- Peqqusersiortoqarsimanerani misissuinerilluunniit pisortat ilisimasaqarnersut

Tamatuma saniatigut kommunemi kommunalbestyrelsimut apeqqutigisussaavagut qanoq iliorlutik sulianik suleriaatsinillu pisortat aallartitaannik paasisaqartarnersut kommunemilu peqqusersiornikkut nalornissutaasinnaasunik qisuariartarnersut taamatullu illup iluani nakkutilliissutit pisortanit atuutilersinneqarsimasut pillugit ilisimasaqarnersut.

Taakku saniatigut kommunalbestyrelsimut apeqqutigisussaavarput peqqusersiorsimanernik paasisanik, ilimatsaassanik pasininnerilluunniit kommunemut sunniuteqartussanik ilisimasaqarnersut.

Kukkunersiuinermik ingerlatsinitsinni kukkunersiuinermi iliuutsinik aalajangersimasunik ingerlatsisussaavugut, pisortat illup iluani nakkutilliissutinik pilersinneqarsimasunik sanioq-qutaarisimasinnaanerannut tunngasunik.

Taakku saniatigut misissortussaavagut ukiumoortumik naatsorsuutini naatsorsuuserinermi uppersaatitut pigisanut nikinganersiorneqarsimanersut taamalu inissitsiterisimanerit iluarsisutillu pingaarutillit ukiumoortumik naatsorsuutitut tunngasut misissortussaallutigit.

Ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunerit peqqusersiorsimanermik innarluttunillu aallaaveqartut kukkunersiuinermi ilaataatigut paasineqanngitsoorsinnaasarput, kukkunerit taamaattut toqqorterneqarajuttarmata paasiuminaallisarneqarlutilluunniit. Pissutsinik paasisaqarutta taamatut ilimatsaassinermik pilersitsisunik kommunemi pisortat qanimut oqaloqatigeriarlugit sukumiinerusumik misissuinerit aallartittarpagut, ilimatsaassineq iluoornerisq ilumuunngernersorluunniit paasiniallugu.

Inatsisit malillugit pisussaaffigaarput pisortaqatigiinni ataaseq arlaqartulluunniit aningaasanik peqquserluuteqarpata peqquserluuteqarsimappataluunniit, tassunga ilanngullugit kommunemi atorfigisap iluani aningaasanik malunnarunnaarsaaneq pillugu pisortaqatigiinni ilaasortat tamaasa ilisimatinnissat. Taamatut nalunaaruteqarneq pissaaq pissutissaqartumik ilimatsaassisoqarsimappat, tassalu peqquserluutigisaq aningaasanngorlugu annertuppat imaluunniit pissusilersuutigisaq ima ajortigippat kukkunersiuinermut nalunaarusiami ilannguttariaqarluni. Pisortaqatigiit ullut 14-it qaangiunneranni uppersarsinnaanngippassuk peqquserluttuliorneq unitsinniallugu iliuuseqarnissartik, pisussaaffigaarput pisortanut pisussaasunut taman-na pillugu nalunaaruteqarnissarput.

6.2 Kukkuersiuiinerup ingerlanneqarnera

Kukkuersiuiineq ingerlatissavarput ukiup ingerlanerani ukiullu naaneranut atatillugu. Kukkuersiuiineq aatsaat naammassisarpoq ukiumoortumik naatsorsuutit pisortat isummerfigereerpattigit uagullu ukiumoortumik naatsorsuutini kukkuersiuiinerput atsiorluta uppersarsareerut-sigu.

Qanoq suliaqartiginissatsinnut aalajangiisuusarpoq ukiumoortumik naatsorsuutit pingaarutilit-sigut pingaarutilinnillu kukkusumik paasissutissiisoqarsinnaanerani ataatsimut naliliinerput tunngavigalugu.

Ukiumoortumik naatsorsuutini kukkuersiuiunitsinni uppersarsiniartarparput pigisat piu-nersut, taakku selskabip piginerai kiisalu illersorsinnaassusilimmik ilanngunneqarlutillu uut-torneqarsimanersut. Aammattaaq uppersarsiniartarparput akiitsutigut pisussaaffiit pisussaaf-fiillu allat kommunemut tunngasut illersorsinnaassusilimmik ilanngunneqarsimallutillu uut-torneqarsimanissaat. Aamma misissortarparput naatsorsuutini ilanngussat piffissalersugaaner-mikkut eqqortuunermikkullu ukiumoortumik naatsorsuutini iluamik inissitsiterneqarsima-nersut.

Misissortarparput pisut pingaarutilit ulloq kukkuersiuiinermik atsiorluni uppersarsaaffiusoq tikillugu eqqortumik ukiumoortumik naatsorsuutini ilanngunneqarsimanersut.

Ukiumoortumik naatsorsuutini kukkuersiuiunitsinnut atatillugu kukkuersiuiinermi ileqqus-saritaasut malillugit kommunemi ulluinnarni pisortaasunut paasissutissat arlaqartut immik-koortuni kukkuersioruminaatsuniittut uppersarsaqqusarparput. Taakku tassaasinnaapput qu-larnaveeqqusiinermi paasissutissanut tunngasut, eqqartuussivimmi suliaasat, peqqusersiorne-rit, ullup oqimaaqatigiissitsiffiusup kingorna pisimasut naatsorsuutini nalornissutaasinnaa-sut imaluunniit qularnartut.

Kukkuersiuiunitsinni suliaq kommunep paasissutissiinerani tunngaveqarpat kukkuersiui-nermi iluutsit malillugit aalajangersarniartussaavarput paasissutissaq pissarsiarisarput eqqor-tuunersoq tamakkiisuunersorlu.

Kukkuersiuiunitsinni ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunernik nassaarutta kommunemi pisortat tamatuminnga nalunaarfigisussaavagut qinnuigalugillu kukkunerit nassarineqartut iluarsissagaat. Kommunep ulluinnarni pisortaasa oqaaseqaateqarfigisussaavaat ukiu-moortumik naatsorsuutini kukkunernut iluarsineqarsimannigitsunut tunngasut kukkuersiui-nermi paasineqarsimasut ataasiakkaarlutik ataatsimoorlutillu ukiumoortumik naatsorsuutini tamakkiisunut qanoq pingaaruteqanngitsigisutut naliliiffigineqarsut.

Ukiumoortumik naatsorsuutit tamakkiisut naliliiffigisussaavagut, tassunga ilanngullugit al-lakkiatigut paasissutissiinerit ilassutitut paasissutissiinermi naammannersut taamalu kommu-nep aningaasaqarnerata ineriartornera ukiumoortumik naatsorsuutini tunngavissatigut naliliif-figineqarsinnaanersoq.

Inatsisini piumasarineqartutut misissortussaavarput naatsorsuuserinermi naatsorsuutinilu ator-tussanik paarsinermi inatsisit malinneqarsimanersut. Tamatuma kingorna misissugassaraarput kommunalbestyrelsi pisussaaffimminik paarsisimanersoq, taamalu allagaatissanik, nalu-naarsuinerinik, nalunaarusiornerinik assigisaanillu pilersitsillunilu suliaqartarsimanersoq.

6.3 Kukkunersiuissup nalunaarusiornera

Kukkunersiuineq naammassillugu ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunersiuinerput upper-nassassavarput atsiorluta. Kukkunersiuinerinik uppersarsaaneq nangaassutitaqanngikkaanga-mi imaluunniit ilassutitut paasissutissanik ilaqanngikkaangami makkuninnga ersersitsisarpoq,

- ukiumoortumik naatsorsuutit saqqummiunneqarlutillu kukkunersiorneqarsimasut inatsi-sit malillugit kiisalu Karsimik naatsorsuutinillu peqqussummi naatsorsuutit pillugit aala-jangersakkat naatsorsuutinilu tunngavissat allat attuumassuteqartut malillugit suliaasi-masut
- ukiumoortumik naatsorsuutit kommunep pigisaanik akiligassaanillu, aningaasatigut inissisimaneranik kommunemilu suliaasat inernerannik eqqortumik takutitsisut.

Kukkunersiuinerup naammassineranut atatillugu ukiumoortumik naatsorsutini kukkunersi-uinitsinnik nalunaarusiortussaavagut, tassani pingaarnerusutigut nassuiarlugit naatsorsuutit pingaarnerusutigut kukkunersiuinermullu tunngasut kiisalu kukkunersiuinitsinni suliarisi-masatsinnik eqikkaalluta naliliinerput. Kukkunersiuinermit nalunaarusiami aamma kommu-nalbestyrelsimut ilisimatitsissutigisussaavarput ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunernik iluarsineqarsimanngitsunik ilaqarsinnaanersut, ukiumoortumik naatsorsuutit tamakkiisumik naliliiffigineqarneranni pisortanit pingaaruteqanngitsutut isigineqartunik. Ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunersiuinitsinni suliffeqarfiup iluani nassuiaatit, nalunaarusiat assigisaalu saqqummiunneqarsimasut ukiumoortumik naatsorsuutini pisortanit isummerfigineqarnissat pisariaqarsorigutsigu nalunaarusiami tamanna malugeqqussavarput.

Taakkua saniatigut ukiup ingerlanerani pisortanut nalunaarusiortartussaavagut kukkunersiu-nerit ingerlassimasagut pillugit, taakku immikkut eqikkaalluni naliliiffiginissat tunngavis-saqarpat imaluunniit tamanna pisariaqartutut isigigutsigu.

Kukkunersiuinitsinnut atatillugu sannguequtaasunik, amigaatinik siunertamullu tulluanngitsunik kommunep naatsorsuusiornermut nalunaarsuinemullu systemini, illup iluani nakkutilliissutaanni imaluunniit sulinermi periusaanni allani assigisaanilu, paasisaqarutta, kommunep ulluinnarni aqutsisui tamatuminnnga nalunaarfigisarpagut tamannalu qanoq ikiorsiiffigineqarsinnaanersoq siunnersuuteqarfigalugu. Amigaatit pingaarutillit pineqartillugit imaluunniit pisariaqarsorigutsigu tamanna kukkunersiuinermi nalunaarusiamut aamma ilannguttussaavarput. Oqaatigissavarput ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunersiuineq aaqqissuunneqarneq ajormat sanngiissutaasunik tamanik, amigaatinik innarluutinilluunniit kommunep naatsorsuutaani nalunaarsuinemullu systemini assigisaanilu paasisaqarnisaq siunertaralugu.

Kukkunersiuinitsinni paasigutsigu pissutilimmik ilimanarsinnaasoq pisortaqatigiinni ilaasortat taarsiiffigineqarnissaq imaluunniit pineqaatissinneqarnissaq anguniarlugu unnerluutigineqarsinnaasut, inatsisiliorneq naapertorlugu kukkunersiuinermik atsiorlugu uppersaanaatsinnut atatillugu tamanna ilanngullugu paasissutissiissutigisussaavarput. Tamatigut unioqqutitsinerit makkua paasissutissiinernik ilaqartinneqartussaapput:

- Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinermi inatsisip akileraartarnermut, akitsuusiinermut tapiissutinillu tunniussinermut immikkoortortaanut tunngasuni peqquserluuteqarsimanermut pigisanillu innarliisimanermi pillaatisinissamut tunngasut,
- Suliffeqarfiup selskabini assigisaaniluunniit inatsisiliorneranut tunngasut
- naatsorsuutini saqqummiussinissamut inatsit, tassunga ilanngullugit naatsorsuuserineq naatsorsuutini najoqqutassanik paarsaqarneq.

Kukkunersiuinut nipangiussisussaataaneq atuuppoq tamatumalu kinguneranik paasissutissanik isersuussanik ingerlatitseqqittussaanngilagut kukkunersiuinitsinnut atatillugu ilisimalersimasatsinnik. Nipangiussisussaataanermullu ilaangillat paasissutissat inatsit atuuttoq malillugu eqqartuussivinnit isumaqatigiissitsiniartartunilluunniit aalajangiiffigisassat imaluunniit nakkutilliisoqarfinnit imaluunniit inatsisip malillugit nammineq soqutigisanik illersuiniarnermi pisariaqartinneqartut.

Allatut isumaqatigiissuteqartoqarsimanngippat kommunemik attaveqarnerput elektroniskimik pisartussaavoq, tamanna siunertamut tulluurtuuppat. Internetti atorlugu attaveqatigiinnermi paasissutissat isertuussat allat sussassarinnngisaat allanit atuarneqariaannaasarpur. Taamaatumik internetti atorlugu attaveqatigiinnermi ajoqusiinernut akisussaanngilagut taamatullu kommune taamatut akisussaasunnortissinnaanatu.

6.4 Akisussaaffiup agguarneqarnera

Inatsisip malillugit ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunersiuinermi akisussaaffik kommunemi pisortat aamma kukkunersiuinut akornanni agguataarneqarsimavoq:

6.4.1 Pisortat akisussaaffiat

Pisortaqatigiit akisussaaffigaat kommunemi naatsorsuuserinerup inatsisiliornermi malittarisassat atuutut malillugit ingerlanneqarnissaa, kiisalu pisuussutiniq aqutsinerup toqqissisimanartumik ingerlanneqarnissaa, ilaatigut illup iluani nakkutilliissutiniq tutsuviginartunik pilersitsinikkut.

Kommunalbestyrelsip akisussaaffigai naatsorsuuserinerup inatsisit malillugit ingerlanissaa pisuussutinillu aqutsinerup toqqissisimanartumik nakkutigineqarnissaa kukkunersiuiinissamullu tunngavissanik pisariaqartinneqartunik peqarnissaa.

Pisortat akisussaaffigaat sulinermi periutsit siunertamut tulluurtut atorlugit kiisalu nalunaarsuinermi nakkutilliinermilu systemit atorlugit qulakkeerneqassasoq, kukkunerit siunniunneqarsimasut siunniunneqarsimanngitsullu sapinngisaq naapertorlugu pitsaaliorneqarsimanissaat kiisalu paasineqarlutillu iluarsineqarsimanissaat. Kommunalbestyrelsip kommunep aqunneqarnera pillugu aalajangersakkat malillugit suliaassaraa sulinermi periutsit nalunaarsuinermilu systemit kommunep karsianik naatsorsuuserneranillu peqqussut malillugu tulluurtumik aaqquissuunneqarsimanissaat.

Aammattaaq kommunalbestyrelsip pisortaqatigiillu akisussaaffigaat ukiut tamaasa ukiumoortumik naatsorsuutiniq suliaqarnissaq, naatsorsuusernermi aalajangersakkat Karsip Naatsorsuutillu peqqusutaani aalajangersakkat kiisalu naatsorsuuserinermi aalajangersakkat attuumassuteqartut malillugit. Aamma kommunalbestyrelsip akisussaaffigaa kukkunersiuiusup paasissutissanik suugaluartunilluunniit kukkunersiuiinermi suliat aaqquissutissaannut pisariaqartitanut tunngasunut misississuisinnaatitaanissaa.

Kommunalbestyrelsimi ilaasortat kukkunersiuiinermi nalunaarusiat saqqummiunneqartut atsiortartussaavaat, taamaaliornermikkut uppersarsarlugu ilaasortat tamarmik nalunaarusiamik atuarsimanerat imarisaanillu ilisimasaqarnerat.

6.4.2 Kukkunersiuiusup akisussaaffia

Kukkunersiuiusup akisussaaffigaa misissuiffigissallugu ukiumoortumik nalunaarusiap suliarineqarsimasup naatsorsuusernermi inatsisitigut aalajangersarneqarsimasunut naapertuuttuunera, tassunga ilanngullugit naatsorsuusereriaaseq atorneqartoq kiisalu pisortat paasissutissiinerat naatsorsuusernermilu missingersuutaat inatsisinut naapertuuttuunersut. Aammattaaq uagut akisussaaffigaarput misissuiffigissallugu ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunernik pingaarutilinnik ilaqannginnissaat.

Kukkunersiuiinermit inatsit malillugu kukkunersiuiusoq tassaavoq innuttaasut uppersaasnermi sinniisaat, inatsisiliornermik tunngaveqarluni ingerlatsisoq imaluunniit suliaassiisut atorfissaqartitsinerat kisiat tunngavigalugu sulisuunngitsoq. Tamatuma ilagaa uppersaasannitsinnut atatillugu kommunemi

pisortat kommunalbestyrelsimilu ilaasortat kisiisa eqqarsaatiginagit aammali naatsorsuutininik atuisut allat soqutigisaannik aallussinissarput.

Kukkunersiuinitsinni suliassarinnigilarput kommunep sulinermi periusiinik imaluunniit politikikkut suliannik naliliinissarput.

Kommunemi pisortanik isumaqateqarsimanerput naapertorlugu siunnersuineramik ikiorsiinermillu suli-aqarutta tamanna nammineq akisussaaffigisussaavarput.

6.5 Kukkunersiuisup uppersaasatitut atortorisai

Suliaq pillugu allakkiat uppersaasatillu allat, tassunga ilanngullugit suliaq pillugu allakkiat elektorniskiusut tigussaasullu, kukkunersuinermut atatillugu pissarsiarineqarsimasut Deloitte nammineq pigisarai. Sulinermi ileqqusoq atuuttoq malillugu paasissutissaq taamaattoq ukiut tallimat qaangiukaangata sequtserneqartarpoq piaarneqarluniluunniit, taanna kukkunersuinermut atatillugu suli uppersaataasinnaasutut nalilerneqanngippat.

Atortussanik fil-enilluunniit kommunemut tunniussinissaq siunertamut tulluartauppat tamanna pisinnaavoq taamaallaalli atortussaq kommunep namminnek pigissappagu allamullu ingerlateqqinnagu.

Atortussamik tunniussamik kommunep qanoq atuisinnaanerannut akisussaanngilagut, atortussamik suliaqarnitsinnut atatillugu ikiorsiinerput pillugu immikkut allakkiorluni atsiortoqarsimanngippat tamatumunngalu uagut akisussaaffeqarutta.

6.6 Kukkunersuinerup ingerlanneqartup pitsaassusaanik qulakkeerinninneq

Kukkunersuineramik inatsit malillugu pitsaassutsimik qulakkeerinninnissami Inuussutissarsiornermik Selskabinillu Aqutsisoqarfiup Kukkunersuineramik Nakkutilliisoqarfianit ingerlanneqartartumit malit-tarineqartussaavugut. Kukkunersuineramik Nakkutilliisoqarfiup toqqagaasa pitsaassutsimik qulakkeerrinninniarluni nakkutilliineq ingerlattaarpat.

Tamatuma malitsigisaanik sulinitinni uppersaasatit, tassunga ilanngullugit Kommuneqarfik Sermersuumik kukkunersuineq, misiligitinik tiguisarluni pitsaassutsimigut misissuiffigineqartarpoq.

Kukkunersuineramik Nakkutilliisoqarfimmi ilaasortat kiisalu toqqakkat pitsaassutsimik misissuisut nipangiussisussaataasarput.

6.7 Kommunep ukiumoortumik naatsorsuutininik tamanut saqqummiussinissaa

Kommunep ukiumoortumik naatsorsuutai ilaannakkortumik imaluunniit uagut atsiorluta up-
pernarsimasatsinnik allaanerusumik ilusilerlugit saqqummersinneqassappata inassutigissavar-
put tamatuma oqaloqatigiissutigeeqqarnissaa. Tamannali pinngitsoorani pisussaavoq uki-
umoortumik naatsorsuutit kommunep nittartagaatigut saqqummersinneqassappata uagut
atsiorluta uppernarsimasatsinnit allaanerusumik ilusilerlugit.

Kommunep aamma pisussaaffigaa siumoortumik akuersiseqqaarluta uppernarsaatinik allanik
uagut suliffeqarfitta ilisarnaataannik takutitsisunik tamanut saqqummiussissaguni imaluunniit
allamut tunniussissaguni.

6.8 Kukkunersiuinermut tunngavissat

Kukkunersiuinissap tunngavissiornerani kommunep ingerlatsinermut killiffinnullu konti
eqqortumik kontonut inissitsiterneqarsimanersut piffissalersugaanersullu misissortarpai kiisa-
lu nikinganersiuinernik, nassuiaatinik, naatsorsuinernik, misissuinernik assigisaanillu suli-
aqartarluni.

Taakkua saniatigut kommunep ukiumoortumik naatsorsuutit inatsimmi atuuttumi aalajanger-
sakkat malillugit suliarisarpai.

Tassunga atatillugu kommunep ukiup naanerani uppernarsaatissat suliarisarpai, oqi-
maaqaatigiissitsinermi inisseqqitanik, nikinganersiuinernik assigisaanillu imaqtartut. Taakku
naatsorsuutininik inaarsanermi akisussaasuusunit misissorneqarsimasussaallutillu akueri-
neqarsimasussaapput, uppernarsaatit Deloittemut atugassiissutigineqannginneranni. Ukiup
naanerani suliaqarnissaq sioqqullugu immikkut nassiussisarpugut sulinermut pilersaarummik,
kukkunersiuinitsinni nikinganersiuigassanut, misissugassanut assigisaannullu atugassatta
takussutissiornerinik imaqtartumik.

Kukkunersiuinitta pilersaarusiorderanarut ingerlannissaanullu atatillugu misissukkanik nikinga-
nersiuinernilluunniit allanik pisariaqartitsilissaguta kommunemi sulisut uppernarsaatinik
ikioqqulluta qinnuigisarpagut.

Ukiup naanerani sulinitinnut atatillugu kommune isumaqatigalugu kukkunersiuinissamut
piffissamik isumaqatigiissuteqarnissaq aalajangersartarparput.

7. Suliat siunnersuinermut ikiorsiinermullu tunngasut

Kukkunersiuinermut inatsit malillugu kommune suliffeqarfittut pisortatigoortumik immikkut soqu-
tisarialittut inissisimavoq. Tamatuma kinguneranik kukkunersiuinernik inatsimmi kukkunersiuissumut
kukkunersiuissutullu suliffeqarfimmut piumasagaataasut sakkortunerusarput, arlaannaannilluunniit

illersuisussaanginnermik uppersaanissamut tunngatillugu. Suliat siunnersuinnermut ikiorsiinnermullu tunngasut allat akueritinnagit naliliiffigisussaavagut suliasat kiffaangissuseqarnitsinnik innarliisinaanersut. Suliani siunnersuinnermut ikiorsiinnermullu tunngasuni allani siuliini taaneqarsimasut saniatigut suliasat ataasiakkaat immikkut isumaqatigiissutigineqartarput.

8. Uppersaaneq

Inatsisit atuuttut malillugit uppersassavarput inatsimmi arlannaannilluunniit illersuisuunnginnermik piunasaqaataasoq naammassigatsigu kukkumersiuunitsinnilu paasissutissat pisariaqartitagut tamaasa pissarsiarisimagatsigit.

Nuuk, ulloq 31. juli 2013

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Peter A. Wistoft
statsautoriseret revisor

Per Jansen
statsautoriseret revisor

Kommunalbestyrelsesip ataatsimiinnerani saqqummiunneqarput ulloq / 2013

Kommunalbestyrelse

Asii Chemnitz Narup
borgmesteri

Mille Søvendahl Pedersen

Malene Lynge

Storm Ludvigsen

Uju Petersen

Charlotte Pike

Iddimangiiu Bianco

Allan Pertti Frandsen

Andreas Uldum

Justus Hansen

Martha Abelsen

Per Berthelsen

Johan Barlaj

Peter Davidsen

Ane Egede Mathæussen

Vittus Michaelsen

Monica Dorph

Anni K. Rasmussen

Erling Madsen